

NEOMAJNO ZAUPANJE BOLGARSKEGA LJUDSTVA V SVOJEGA VODITELJA

Georgij D. mitrov
sestavil novo bolgarsko vlado
Med podpredsedniki vlade je tudi novi zunanji minister
Vasil Kolarov

Sofija, 12. dec. (Tanjug). Veliko narodno sobranje je sprejelo ostavko vlade Georgija Dimitrova. Mandat za sestavo nove vlade je dobil dosednji predsednik ministrskega sveta Georgij Dimitrov.

Razprave, v zvezi z ostavko vlade, so se udeležili predstavniki vseh parlamentarnih skupin Domovinske fronte, ki so poudarili, da ostavko ni povzročilo nezaupanja Velikega narodnega sobranja in ljudstva, ampak je vlada odstopila v soglasju z novo ustavo.

Vsi govorniki so nadalje poudarili, da sta Veliko narodno sobranje in vse bolgarsko ljudstvo brezmejno zaupalo dosednji vladi Georgija Dimitrova, ker je vodila državo po poti resnične demokracije, gospodarske in politične krepitve.

V zunanji politiki je bila vlada vedno za mir in mednarodno sodelovanje ter za čim bolj trdno prijateljstvo z vsemi svobodoljubnimi narodi, v prvi vrsti s Sovjetsko zvezo in novo Jugoslavijo.

Na večerajšnji seji Velikega narodnega sobranja je bil izdan sklep o sestavi nove vlade, ki ima na predlog Georgija Dimitrova tele člane:

Predsednik ministrskega sveta Georgij Dimitrov;
podpredsednik ministr. sveta Trajčo Kostov (bolgarska delavska partija-komunistov);

podpredsednik ministrskega sveta in zunanji minister Vasil Kolarov (bolgarska delavska partija-komunistov);

podpredsednik ministrskega sveta in minister za elektrifikacijo in melioracijo Kimon Georgijev (narodna zveza Zveno);

podpredsednik ministrskega sveta in minister za kmetijstvo in gozdarstvo Georgij Popov (bolgarska delavska socialdemokratska stranka);

podpredsednik ministrskega sveta Georgij Popov (bolgarska delavsko-demokratska stranka);

predsednik državne načrtnice komisije z rangom ministra Dobri Terpešev (bolgarska delavska partija-komunistov);

Bolgarski tisk pozdravlja
novo vlado Georgija Dimitrova

Sofija, 12. dec. (Tanjug). Sestava nove domovinsko-frontovske vlade pod predstvom Georgija Dimitrova je naletela na popolno odobravanje vsega bolgarskega naroda.

Vsi sofijski listi priobčujejo uvodnike, posvečene temu važnemu dogodku v razvoju nove domovinsko-frontovske Bolgarije.

»Rabotniško delo« piše med drugim:

»Nova vlada pod vodstvom ljudskega voditelja Georgija Dimitrova je bila sprejeta s popolnim zadovoljstvom širokih ljudskih množic. Bolgarski narod, strnjen okrog Domovinske fronte, svoje vlade in Georgija Dimitrova, bo razvil s še večjo vztrajnostjo in navdušenjem svoje ustvarjalne sile za uresničenje dvestoletnega gospodarskega načrta in izgraditve svoje mlade ljudske republike.«

»Očistveni front« poudarja dejstvo, da je vstopila v sestavi novega kabineta prvič v politični zgodovini Bolgarije ženska, s čimer je jasno izražena enakopravnost žena v novi Bolgariji.

Predsednik rumunske vlade
dr. Groza Georgiju Dimitrovu

Bukarešta, 12. dec. (Tanjug). V zvezi z izglasovanjem nove ustave LR Bolgarije je predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza poslal predsedniku LR Bolgarije Georgiju Dimitrovu pozdravno brzojavko, v kateri je med drugim rečeno:

Nova ustava LR Bolgarije, ki vstopa v vrsto najdemokratičnejših ustav na svetu, zagotavlja bolgarskemu narodu srečno in svobodno življenje. Nova ustava LR Bolgarije še bolj utrjuje demokracijo in antiimperialistične sile na svetu v njihovi borbi za svobodo in demokracijo.

Visoko poljsko odlikovanje
bolgarskih državljanov

Sofija 12. dec. (Tanjug). Izredni poslanik in pooblaščen minister Poljske republike v Sofiji Edmund Zaleski je večeraj izročil podpredsedniku ministrskega sveta Trajču Kostovu in Kimonu Georgijevu, predsedniku Prezidija Velikega narodnega sobranja Minču Nečevu in drugim bolgarskim delavcem visoka poljska odlikovanja — red Polonja Restituta, ki jih je poljska vlada odlikovala ob podpisu kulturne konvencije med Poljsko republiko in LR Bolgarijo.

»Izvestija«
o evhinogradski in budimpeštanski pogodbi

To, kar se danes dogaja na Balkanskem polotoku in v Podonavju, mora razveseliti vse, ki so pristaši utrditve mira v Evropi. Ta del Evrope, ki je bil še pred kratkim žarišče nasprotstev, se je spremenil v kraj medsebojnega prijateljstva miroljubnih narodov, piše diplomatski komentator »Izvestija«.

Evhinogradska in budimpeštanska pogodba sta važni točki v delu dokončne likvidacije notranje borbe med narodi vzhodne Evrope, ki so jo desetletja podpihovali imperialistične velesile. Te pogodbe, kakor tudi dejstvo, da so bile sklenjene med državami, ki jih je še pred kratkim ločila frontna linija, ponovno zgovorno dokazujejo, da med državami, katerih usode so v rokah ljudstva samega, ne more biti nasprotja. Družji jih skupna borba za narodno neodvisnost, ki je v današnjih okolnostih nerazdružljiva z borbo za mir in varnost.

Kljub temu pa je sklenitev pogodb v Evhinogradu in Budimpešti izzvala nov val sovražnih kampanj britanskega in ameriškega tiska. Se pred kratkim so se ti listi penili nad Marshallovim govorom v Chicagu, ko je govoril da ZDA skrbi obnova evropskega so-

delovanja. Zakaj jim torej dejstvo, da so si evropski narodi sami zgradili svoje lastno sodelovanje, ki ustreza njihovim interesom in to brez tujega sodelovanja, ne ugaja? Skrivnost je zelo enostavna. Resnica, ki so jo ustvarili balkanski in podonavski narodi, razkrinkava čistaško laž. Razumljivo je, da to ni po okusu tistih, ki razumejo evropsko sodelovanje v smislu Marshallovega načrta.

»Evropsko sodelovanje«, kakor so ga proglasili v Chicagu, pomeni spremeniti Evropo v privelek kapitalističnega gospodarstva ZDA. V notranjosti tega »sodelovanja« so pridržali balkanski in podonavski delavci vloga agrarnega in surovinskega privrška ameriški industriji »bionije« in tržišč proizvodov ameriško-nemških monopolov.

Balkanske in podonavske države, ki so danes dosegle svoje neodvisnost, dobro razumejo, da je mogoče ohraniti to neodvisnost samo s skupno borbo za mir in varnost. Evhinogradska in budimpeštanska pogodba dokazuje, da gredo v tem velevažnem vprašanju narodi vzhodne Evrope po pravi poti.

Enver Hodža maršalu Titu
ob obletnici zgodovinske
pogodbe o ekonomskem
sodelovanju

Tirana, 12. dec. Albanska brzojavna agencija poroča:

Ob obletnici podpisa pogodbe o vkladitvi gospodarskih planov, o carinski uniji in o izenačenju valute med FLRJ in LR Albanijo je poslal predsednik albanske vlade generalni polkovnik Enver Hodža maršalu Titu tole brzojavko:

»Ob prvi obletnici sklenitve pogodbe o vkladitvi gospodarskih planov, o carinski uniji in o izenačenju valute med LR Albanijo in FLR Jugoslavijo mi dovolite, da izrazim v imenu albanskega naroda, vlade in svojem imenu naša najlepša čustva in najbolj vroče želje, ki jih pošiljamo narodom nove Jugoslavije in Vam, tovariš maršal, ki ste glavni činitelj tega sodelovanja in tega nerazrušljivega prijateljstva med našimi narodi.

Pogodba o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči ter pogodba o vkladitvi gospodarskih načrtov, o carinski uniji in o izenačenju valute zagotavlja našemu narodu svobodo, neodvisnost in suverenost, kakor tudi veliko pomoč bratskih jugoslovanskih narodov za obnovo v vojni upustošene domovine in izgraditev lepše bodočnosti. Odnosi med našima dvema narodoma postajajo iz dneva v dan trdnjši, veliko prijateljstvo in vedno bolj tesno sodelovanje pa bosta za vselej zapečatila bratstvo in enotnost albanskega naroda in narodov nove Jugoslavije. Usoda našega naroda je vezana na življenje in smrt z usodo vaših narodov, to pa je edina skupna pot svobode ter demokracije in boljšega življenja naših narodov. Od dneva, ko smo sklenili pogodbo o vkladitvi gospodarskih načrtov in vse do danes je naš narod dosegel konkretne rezultate pri izboljšanju ravni gospodarskega in kulturnega življenja.

Na tej poti vztraja naš mali narod do konca in bo priključil vse svoje energije in vse svoje napore energiji in naporom jugoslovanskih narodov za izgraditev srečnejšega skupnega življenja in v borbi proti zasužnjevalnemu imperializmu in notranjim sovražnikom naših držav, ki bi nas hoteli ovirati na naši poti napredka in miru.«

Brzojavka dr. Ivana Ribarja
predsedniku Narodnega
sobranja LR Bolgarije

Beograd 12. dec. (Tanjug). Predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar je poslal predsedniku Prezidija Narodnega sobranja LR Bolgarije Minču Nečevu naslednjo brzojavko:

»V imenu Prezidija Ljudske skupščine FLRJ in v svojem imenu vam čestitam, gospod predsednik, po vas pa tudi vsemu Prezidiju k zaupani vam dolžnosti. Uporabljam to priliko, da pošljem po vas bratskemu bolgarskemu narodu najtoplejšo čestitko ob sprejetju nove demokracijske bolgarske ustave.«

Rezultati volitev v kraljeve ljudske odbore
v Ljudski republiki Sloveniji

Okraj	Število vol. upr.	Število glas.	%	Abstinenca	%	Št. gl. I. kan.	Št. glas. II. kan.	Za OF št.	%	skrinj. brez l. št.	%
1. Gorica	41.193	41.148	99,89	45	0,11	39.760	—	39.760	96,63	1.388	3,37
2. Idrija	11.582	11.520	99,46	62	0,54	10.420	—	10.420	90,45	1.100	9,55
3. Ilirska Bistrica	12.595	12.555	99,80	40	1,10	12.177	—	12.177	96,99	378	3,01
4. Postojna	10.947	10.907	99,63	40	0,36	10.420	—	10.420	95,53	487	4,46
5. Sežana	16.619	16.604	99,91	15	0,09	15.917	—	15.917	95,86	682	4,14
6. Tolmin	16.167	16.014	99,00	153	1,00	14.424	—	14.424	90,07	1.590	9,93
7. Kamnik	21.058	20.739	98,70	319	1,30	17.545	—	17.545	84,60	3.194	15,40
8. Kočevje	11.529	11.170	96,87	359	3,13	10.562	—	10.562	92,77	808	7,23
9. Krško	35.416	34.008	96,34	1.408	3,95	27.016	5.460	32.476	95,49	1.532	4,51
10. Dolnja Lendava	17.648	17.469	98,98	179	1,02	16.016	—	16.016	91,04	1.453	8,96
11. Murska Sobota	34.328	33.407	97,56	921	2,64	29.431	—	29.431	88,09	3.976	11,91
12. Rakek	11.787	11.476	97,57	311	2,63	10.609	119	10.828	95,60	748	6,40
13. Trbovlje	27.155	26.694	98,5	461	1,7	25.762	—	25.762	96,5	933	3,5
14. Grosuplje	14.449	13.718	95,00	731	5,00	12.909	—	12.909	94,1	809	5,9
15. Jesenice	26.641	26.115	98,02	526	1,98	23.828	—	23.828	91,23	2.287	8,77
16. Ljubljana-mesto	77.063	76.552	98,70	711	1,50	52.896	21.389	74.285	97,30	2.067	2,70
17. Ljubljana-okolica	31.779	29.479	93,05	2.300	6,95	28.169	515	28.684	95,5	1.310	4,5
18. Maribor-okolica	34.638	33.203	96,16	1.435	3,84	28.471	207	28.678	86,37	4.525	13,63
19. Mozirje	17.337	16.192	93,4	1.145	6,6	14.485	—	14.485	89,5	1.707	10,5
20. Prevalje	22.734	22.167	97,5	567	2,5	19.330	—	19.330	87,2	2.837	12,8
21. Ptuj	40.222	36.825	90,3	3.397	9,7	27.707	2.884	30.591	83,07	6.234	16,93
22. Slovenske Konjice	10.750	10.087	93,8	663	6,2	9.017	390	9.407	93,3	680	6,7
23. Škofja Loka	14.815	13.651	92,00	1.164	8,00	12.449	—	12.449	91,33	1.182	8,59
24. Šmarje pri Jelšah	15.748	14.234	90,39	1.514	9,61	11.102	1.290	12.392	87,00	1.842	13,00
25. Celje-okolica	40.441	39.296	97,17	1.145	2,83	25.551	10.573	36.124	91,92	3.172	8,08
26. Cramelj	13.568	13.205	98,76	163	1,24	12.757	17	12.774	96,7	431	3,3
27. Kranj	27.156	26.492	97,55	664	2,45	16.580	7.129	23.709	88,75	2.983	11,25
28. Ljutomer	14.866	13.945	93,80	921	6,20	9.781	1.567	11.348	81,58	2.597	18,62
29. Novo mesto	23.657	22.738	96,12	919	3,88	19.721	1.721	21.442	94,3	1.296	5,7
30. Radgona	16.098	15.558	96,6	540	3,4	13.415	—	13.415	86,2	2.145	13,00
31. Trebnje	14.399	13.533	93,9	866	6,1	12.373	50	12.423	91,00	1.110	9,08
Skupaj	724.205	700.481	96,7	23.724	3,3	590.198	53.311	643.509	91,9	56.972	8,1

IZ DANASNJE STEVILKE:

Georgij Dimitrov sestavi novo vlado. — Rezultati volitev v KLO v LRS. Situacija v Italiji. — Vest iz Koroške. Kongres pravnikov. Konferenca Sveta zunanjih ministrov.

Prijateljski odnosi med balkanskimi narodi

Predsednik albanske vlade Enver Hodža
na prijateljskem obisku v Bolgariji

Tirana, 12. dec. (ATA). Predsednik vlade LR Albanije generalni polkovnik Enver Hodža je odpotoval na prijateljski obisk v Sofijo. Predsednika vlade spremlja podpredsednik vlade in notranji minister generalmajor Koči Džodže, načelnik političnega oddelka ministrstva za narodno obrambo generalmajor Hristo Temeljko, pomočnik zunanjega ministra Hišni Kapo, polkovnik Beriš Baluku in direktor direkcije za informacije Misto Treska.

Z delegacijo albanske vlade je odpotoval tudi izredni poslanik in pooblaščen minister Bolgarije v Albaniji Georgi Stankulov.

SOVJETSKA NOTA FRANCOSKI VLADI

Vlada ZSSR prekinila trgovinska
pogajanja s Francijo

Oster odgovor sovjetske vlade na sovražna izzivanja
Schumanove vlade, ki so v nasprotju s pogodbo o zvezi
in medsebojni pomoči

Moskva, 12. dec. (Tass). V zvezi z neprestanimi sovražnimi postopki francoske vlade do Sovjetske zveze je pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Gusev izročil 9. decembra v imenu sovjetske vlade francoskemu odpravniku poslov v Sovjetski zvezi gospodu Charpentieru naslednjo noto, da jo izroči francoski vladi:

»Gospod odpravnik poslov, 6. decembra sem prejel Vaše pismo, iz katerega izhaja, da je francoska vlada enostransko razveljavila francosko-sovjetski sporazum o repatriaciji, ki je bil sklenjen 29. junija 1945., da namerava prekiniti delo sovjetske misije za repatriacijo sovjetskih državljancev ter da obtožuje Filatova in Borodina — člana sovjetske misije za repatriacijo — za dejanja, naperjena proti Franciji.

Pooblaščen sem izjaviti, da smatra sovjetska vlada obtožbo proti temu dvema članoma sovjetske misije za repatriacijo zaradi delavnosti, naperjene proti Franciji, za nesramno, neutemeljeno klevečo, ki se jo je francoska vlada izmislila zaradi tega, da bi upravičila svoje samovoljno postopanje do sovjetskih državljancev v taborišču Beauregard in do članov združenja sovjetskih državljancev v Franciji.

Francozi izgubili 400.000 ton
sovjetskega žita

piše »Humanité«

Pariz, 12. dec. (Tanjug). Oster odgovor sovjetske vlade na nedavna izzivanja francoske vlade ter sklep o prekinitvi trgovinskih pogajanj sta zapustila najgloblji vtis v francoski javnosti.

Demokracijski tisk obsoja stališče Schumanove vlade ter je mnenja, da je vlada s svojim zadržanjem onemogočila francoskemu narodu, da bi dobil iz Sovjetske zveze več 100.000 ton žita, ki je neobhodno potrebno v sedanjem položaju. S tem v zvezi piše »Humanité« med drugim:

»Washingtonski hlapi v francoski vladi so dobro izvedli svojo nalogo. Zaradi njihove politike je prišlo do prekinitve trgovinskih odnosov. Naša država je ostala brez sovjetskega žita. To je rezultat dolge vrste izzivanj.

Naše voditelje smo breuspešno opo-

zarjali, da je Sovjetska zveza velika država po svoji materialni in moralni moči in da moramo biti v spoštljivih odnosih s to državo. Breuspešna je bila pogodba o zavezništvu in medsebojni pomoči med ZSSR in Francijo.

Nacionalni interes in dana beseda ne pomenijo za Mocha, Bidaulta, Schumanna nič, kadar je govora o želji mednarodnih trustov: njih ne moti to, da bi Francija izgubila 400.000 ton sovjetskega žita, ki je bilo ponudeno brez plačila v dolarjih, da bodo naši otroci stradali — da le triumfira Washington!

Hlapi so se dobro izkazali na račun ameriških ekspanzionistov. Neofašisti danes z zadovoljstvom razmišljajo o tem, kako bo postala Francija še bolj izstradana in osamljena — laži plen za njihove gospodarje Vendar pa še ni padla zadnja beseda. Francosko ljudstvo je močno in odločno. Vsi rodoljubi in vsi prijatelji miru so slišali in razumeli resno opozorilo. Zdržili se bodo, da bi porazili tiste, ki špekulirajo z njihovo nacionalno častjo.«

SITUACIJA V ITALIJI

V Rimu je proglašena splošna stavka, ker De Gasperi jeva vlada n hotela ugoditi delavskim zahtevam

Rim, 12. dec. (Tanjug) Kakor poroča milanski radio, je izdala izvršna komisija delavske zbornice z večino 70 proti 3 glasovom sklep o proglasitvi splošne stavke v Rimu in rimski okolici. Radio Milano pripominja, da so sindikalne organizacije na svojih izrednih sestankih, ki so bili po sklepu delavske zbornice o proglasitvi stavke, z aklamacijami sprejele sklep o pričetku stavke. Stavka je bila proglašena potem, ko ni vlada hotela zadovoljiti delavskim zahtevam in odobriti kredita 10 milijard lir za javna dela in izplačati brezposelnim delavcem osebnih dodatkov.

Poročilo agencije United Press je notranje ministrstvo objavilo, da bo »pravico do dela« zagotovilo z uporabo sile, vojakov, mornarjev in policije — ki so, kakor trdi agencija, »pripravljeni stopiti v akcijo bolj drzno in neumilno kakor kdaj koli po vojni«.

Vlada je bila prisiljena uporabiti vojske celo zato, da bi omogočila obratovanje neznatnemu številu restavracij in kavarn, ki so ostale odprte.

Razbijaški krščanskodemokratski sindikati so skušali vzpostaviti promet v mestu, vendar brezuspešno.

DE GASPERIJEVA POLICIJA BRUTALNO NAPADA STAVKUJOČE

De Gasperi je vlada je po vzgledu Schumanove vlade v Franciji že v prvih urah splošne stavke brutalno intervenirala proti italijanskim delavcem. Kakor poroča United Press, so navadili oddelki »čeladami in plinskimi maskami, mahajo s palicami, z jeopi v sredino neke skupine stavkujočih, ranili več delavcev ter izvršili prve aretacije«.

Ta napad policije na stavkujoče se je odigral v eni glavnih rimskih ulic, na Corso Umberto, kjer se je zbralo pred poslojem uradnih nekaterih reakcionarnih listov in sedežem rimske podružnice krščanskodemokratske stranke veliko število demonstrantov. Prefektura rimske policije je poslala proti tej skupini devet kamionov s policisti, ki so bili do zob oboroženi. United Press pripominja, da so policisti hudo pretepili dva stavkujoča, več pa so jih aretirali.

Do 11. ure dopoldne je stavalako že 90% delavcev. Vsako delo in promet v mestu je ustavljeno.

Vzhodna Evropa — vzor prijateljskega sodelovanja

London, 12. dec. (Tanjug) Časopis »Daily Worker« piše v zvezi s podpisom pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Jugoslavijo in Madžarsko, da je ta pogodba pomembna, ker predstavlja novo vez med slovanskimi in neslovanskimi narodi.

Zapadni politiki često napadajo vzhodne demokracije, toda sedaj lahko vsak vidi, da pomenijo te demokracije nacionalno neodvisnost, dobre sosedne odnose in gospodarsko obnovo.

Vzhodna Evropa je skupno z Balkanom postala vzor prijateljskega in mirnoljubnega sodelovanja.

„Prišli smo v Jugoslavijo delat in živet“

Tov. Urban Anton z Zveznega tajništva železničarjev, prevoznih delavcev in namestnikov Jugoslavije, Ljubljana, Copenhagen, 1. nam je postal zanimiv in poučen dopis, ki ga objavljamo v celoti:

»Pred dnevi sem hodil po Slovenskem Primorju, tam ob krivični meji, ki loči še precejšen del slovenskih ljudi od skupne domovine Jugoslavije. Ljudje so mi pripovedovali o pribežnikih, ki sili angloameriške »demokracije«, stalno prihajajo v Jugoslavijo. To njihovo pripovedovanje pa mi je potrdil tudi naslednji dogodek, ki sem ga doživel sam.«

Z znanjem sva šla ob meji v okolici Gorice. Med pogovorom opaziva na italijanski strani štiri stražarje, dva vojaka in dva karabinjerja, ki so se sprehajali ob meji, se med seboj pogovarjali in naju opazovali. Nenadoma se eden od njih zamislil in čez nekaj trenutkov preskoči žično oviro na časni meji. Na klic našega stražarja se pribežnik ustavi in mu izroči orožje. Begunec je bil karabinjerji podoficer.

Na vprašanje, kaj hoče, po kaj je prišel v Jugoslavijo in od kje je doma, je dejal: »Po rodu sem iz Rima, uslužben sem bil kot karabinjer v oboroženi sili Italije, v Jugoslavijo pa sem prišel delat in živet.« Na nadaljnja vprašanja o vzrokih, zaradi katerih je pribežal v Jugoslavijo, nam je pripovedoval o žalostnem stanju v Italiji, kjer s podporo ameriškega imperializma vlada reakcija in neofašistične tolpe.

Vlada je poslala v mesto oddelke pehote, karabinjerjev in policije ter celo oddelke mornarjev, ki križarijo do zob oboroženi po ulicah ter kažejo bombe s solzivimi plini in ročne bombe. Poslopja ministrstev so močno zastražena z vojsko, v notranjosti poslopj pa so oddelki policije.

V Rimu so prenehale z delom vse šole, banke, sodišča, veletrgovine, največji del kavarn in restavracij, vse tovarne, pa tudi radio — razen rednih oddaj vesti. Podoben položaj pa je tudi v več ko 100 drugih mestih rimske pokrajine.

Delavci so postavili stavkovne straže v vse tovarne. Stavkajo delavci PTT, prometa, prodajalci za živila, bolnišnic, drogerij, vodovoda, plinarn in električnih central.

Vlada je prizvala vse državne nameščence, naj pridejo v službo. Uradniki pa so se priključili stavkujočim.

Delavska zbornica je poslala opomin reakcionarnim listom, da bi preprečila vsako objavljanje lažnih vesti o stavki. Desničarski listi so ob tej priliki poslali protest proti »vmešavanju v svobodo tiska«.

Kakor poroča United Press, je policija popoldne intervenirala na desetih krajih, vihteč s svojimi palicami, da bi »zagotovila« izvajanje politike notranjega ministrstva o nekakšnem jamstvu »pravice do dela«. V središču mesta je policija pred poslopjem ministrstva za delo aretirala okrog 400 članov stavkovnih odborov, ki so vzdrževali red.

Po zadnjih agencijskih podatkih pričakujejo v Rimu, da bo De Gasperi jeva vlada, ki stoji pred odločitvijo in solidarnimi vrstami delovnih ljudi, prišla sprejeti zahteve, ki so jih postavili stavkujoči.

RESOLUCIJA GENERALNEGA SVETA ITALIJANSKIH NAMEŠČENCEV

Rim, 12. dec. AFP poroča, da je Generalni svet italijanskih nameščencev sprejel resolucijo, v kateri zahteva ustanovitve »nameščenskih svetov« v vseh državnih ustanovah, razpustitev italijanske neofašistične organizacije »Movimento Sociale« in prepoved nadaljnjega izhajanja profašističnega tiska.

Slovenski festival v Ameriki

New York, 12. dec. (Tanjug). Pod geslom »Za svobodno Ameriko« je bil v Pittsburghu slovenski festival za zapadno Pensilvanijo. Prireditve so je udeležilo 1400 oseb, ki so navdušeno pozdravili govora slavnega književnika Louisa Adamiča in slavnega pevca Črnca Paula Robersona.

Louis Adamič je omenil preganjanje naprednih elementov v ZDA in pa rasko zaposlovanje ter poudaril, da skušajo napraviti v ZDA iz Črncev, Židov in Slovanov drugorazredne državljane in razbiti v interesu Wall Streeta narodno enotnost.

Roberson je pozval ameriške Slovence, da bi skupno s Črnci in drugimi prednimi Američani prišli boj za demokratično Ameriko.

O sebi je pripovedoval, da je bil v tej angloameriški »demokraciji« večkrat lačen kot sil, ker čivila, ki jih tam dobivajo po redni poti, nikakor ne zadostajo niti najosnovnejšim zahtevam za najskromnejšo prehrano. Da bi pa delovni človek kupoval na črni borzi, je nemogoče, ker je njegova plača tako sramotno nizka, da si ne more za njo kupiti niti najnujnejših stvari, potrebnih za življenje.

Ker je pribežnik rekel, da je lačen, so ga peljali v najbližje gostilno, kjer se je počepnil. Ko se je v spremstvu vračal ob meji, kjer jo je malo prej preskočil, je pomignil z roko ostalim trem italijanskim stražarjem, ki so po njegovem zgledu drug za drugim preskočili mejo in tudi pribežali v Jugoslavijo. Kakor prvi pribežnik, tako so tudi ostali trije ponavljali njegove želje: »Prišli smo v Jugoslavijo delat in živet.«

Ta primer, mislim, je dovolj jasen in zgovoren dokaz za »demokracijo«, ki so jo v Italiji vzpostavili angloameriški imperialisti, da v njej obupujejo celo ljudje, ki ji služijo kot karabinjerji in vojaki, čuvarji italijanske državne meje.

Gornji primer pa je tudi jasen dokaz o velikem ugledu, zaupanju in ljubezni vsega delovnega ljudstva v svetu do nove Jugoslavije, kjer je resnična ljudska demokracija, v kateri si vlada ljudstvo samo brez angloameriških imperialistov in domačih reakcionarjev.

PROTESTNO PISMO MLADINE SLOVENSKE KOROŠKE

»Zahtevamo izpustitev težko pohabljenega Karla Perča in drugih sloven. antifašistov«

Krivično obsojeni sekretar I. koroške mladinske brigade je v zaporu na prisilnem delu izgubil oko

Zveza mladine za Slovensko Koroško je poslala dne 8. decembra britanski civilni upravi v Gradcu naslednje protestno pismo:

»Tovariš Karel Perč, član Pokrajinskega odbora Zveze mladine za Slovensko Koroško in sekretar I. koroške mladinske brigade, ki je bil dne 15. oktobra 1947 v Beljaku krivično obsojen na šest mesecev zaporu, je v zaporu na prisilnem delu izgubil oko in tako postal invalid za vse življenje. Brez dvoma je vzrok, da je bil Karel Perč tako težko telesno pohabljen ravno dejstvo, da je bil obsojen na zapor in da je moral tam opravljati še težko prisilno delo.«

V imenu vse slovenske mladine na Koroškem Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško ob tej priliki še enkrat najostreje protestira proti krivičnim obsodbam naših mladih.

Deželne in cerkvene oblasti roko v roki proti koroškim Slovincem

»Slovenski vestnik« prinaša dopis iz Važenberka na Koroškem, ki ugotavlja neznošen položaj koroških Slovincem. Občina šteje tri župnije in štiri ljudske šole, ki služijo vse od začetka svojega obstoja pomčevanju slovenskega ljudstva. V minulih 50 letih na teh šolah ni služboval niti en slovenski učitelj, izvzemši določeno jugoslovansko zasedbo v letih 1918—1920. V šolah v Šmarjeti, v Želminah in Slovenskem Šmihelu so uporabljali slovensko besedo le v prvem razredu ljudske šole in še to samo nekaj mesecev. Tudi na teh šolah so že med prvo svetovno vojno odstranili zadnje ostanke slovenskega pouka.

Koroškim šovinistom pa ni bilo dovolj samo to, da je bila slovenska beseda izrinjena iz uradov in šol, temveč so poiložili svoje roke tudi na cerkev in z njo skupaj — s slabo prikritim soglasjem celovskega škofijskega ordinariata — izvajali germanizacijo. Do leta 1925. je bila cerkev v Važenberku samo slovenska. V tem letu pa se je pričela germanizacija tudi s strani cerkvene oblasti. Ob priključitvi Avstrije k Nemčiji se je pričela germanizacija in zatiranje koroških Slovincem z novimi metodami. Slovenska be-

dincev-antifašistov ter zahteva takojšnjo izpustitev težko pohabljenega tovariša Perča Karla, ki je trenutno v bolnišnici v Celovcu, kakor tudi izpustitev drugih slovenskih antifašistov.«

Britanski konzulat odklonil izdajo viz za London

Dunaj, 12. dec. (Tanjug) Britanski generalni konzulat na Dunaju je odklonil izdajo vizov delegaciji koroških Slovincem, ki je nameravala potovati v London z namenom, da bi predložila Svetu ministrov za zunanje zadeve zahteve slovenskega ljudstva na Koroškem za priključitev k matični deželi Jugoslaviji. Britanski generalni konzulat ni navedel razlogov, zakaj ni ugodil tej upravičeni prošnji koroških Slovincem.

seda je morala popolnoma izginiti iz vseh uradov in iz cerkve. Tudi iz zasebnega življenja so jo hoteli s silo odpraviti. Slovincem, ki se temu terorju niso pokoravali, so odrekli domovinsko pravico. Slovenske družine so morale v izseljeniška taborišča, drugi spet v gestapovske zapore in v koncentracijska taborišča, od koder se jih 9 samo iz Važenberka ni vrnilo.

Po zlomu nacizma se ni nič spremenilo. Krajevni kmečki vodje so ostali kar na svojih mestih in nikomur ni prišlo niti na misel, da bi poklical na odgovor tiste, ki so krivi zločinskih izselitev. Tako ni nihče klical na odgovornost bivšega in sedanjega kmečkega vodjo v Čarčah Miho Jelena, ki je v dobi nacizma vodil proti Slovincem preiskave in jih ovalal. Pri starem je ostalo tudi to, da slovenski antifašisti ne dobijo koncesij za obrt, čeprav imajo vsa izpričevala in so poleg tega še invalidi, kakor je to primer pri Florijanu Kralju, ki je zaprosil za elektro in radiotehnično obrt. Namesto Florijana Kralja pa je dobil obrt nacist Hans Zankl, ki je bil za svoje delo pod nacizmom odlikovan celo z zlatim zaslužnim križcem.

Avstralska delegacija o Slovenski Koroški

Harry Stein, predsednik napredne organizacije avstralske mladine »Eureka Youth League« in vodja delegacije Svetovne federacije demokratične mladine, ki je prejšnji mesec prepotovala Avstrijo, je odgovoril sotrudniku »Oesterreichische Zeitung« na vprašanje »Ste videli kaj o železni zavesti?« naslednje:

»Tudi na to vprašanje moram odgovoriti z 'da', — vendar v čisto drugem smislu, kakor bi bilo pričakovati po pisanju reakcionarnih časopisov. Železna zavesa je na Koroškem zaporno področje v slovenskem delu dežele. Uradnega utemeljevanja za obstoj te železne zaves ne poznam. Toda, ker je bila tudi naša delegacija odvzeta možnost, da bi jo prekorajčili, sem si jo moral tolažiti samo s tem, da obstoja zato, ker hočejo prikriti svetu, da je tam slovenska manjšina teptana.«

»Zveza mladine za Slovensko Koroško ni priznana, pač pa so priznane fašistične organizacije. Govoril sem s sekretarjo slovenske mladine, mladinko, ki je mnogo doprinesla za osvoboditev izpod Hitlerjevega jarma. Angleži so jo do sedaj nič manj kot 21krat aretirali.«

Člani Zveze borcev in aktivistov NOB v Ajdovščini bodo za zgraditev Nove Gorice prispevali 8000 delovnih ur

Ajdovščina, 12. dec. Včeraj je bil v Mladinskem domu v Ajdovščini ustanovni občni zbor Zveze borcev in aktivistov NOB. Po izvolitvi mestnega odbora in okrajnih odposlancev je mladina Ajdovščine podarila izvoljenemu zastavonoši krajevne zveze lepo zastavo. Nato pa so s sedeminutnim molkom počastili spomin padlih borcev.

Z zborovanja so poslali maršalu Titu resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

»Dragi tovariš maršal Tito! Bivši borci in aktivisti iz NOV Ajdovščine vam s svojega ustanovnega občnega zbora pošiljamo iskrene borbene pozdrave.«

ZVEZA BORCEV BO V TRBOVELJSKEM OKRAJU IMELA OKROG 2000 ČLANOV

Trbovlje, 12. dec. Zveza borcev in aktivistov NOB je na področju okraja Trbovlje z izvedbo občnih zborov krajevnih zvez izvršila prve priprave za okrajno skupščino Zveze borcev in aktivistov iz NOV.

V območju trboveljskega okraja je pet krajevnih zvez, ki bodo zajele do 2000 borcev in bork narodnoosvobodilne vojne. Lepo je uspel občni zbor krajevnih zvez v Zagorju, Hrastniku, Radečah in Loke-Kisovcu. V krajevne odbore zvez so bili povsod izvoljeni najboljši borci.

zdrave z obljubo, da bomo kakor med oboroženo borbo tudi sedaj pod vašim vodstvom izvrševali vse naloge v borbi za mir in obnovo domovine. Budno bomo varovali naše zapadne meje s tem, da bomo našo mlado državo gospodarsko okrepili. Objubljamo, da bomo vsestransko podprli s prostovoljnimi delom vse delovne akcije za izvrševanje lokalnega, republiškega in zveznega plana. Za gradnjo Nove Gorice bomo prispevali 8000 prostovoljnih delovnih ur v letu 1948, pri izvajanju plana lokalnega gospodarstva pa bomo dali 25 odstotkov vseh prostovoljnih del, ki jih predvideva plan MLO.«

Podobna zborovanja so bila tudi v Ustju, Križu in drugih večjih krajih.

V Trbovljah je bil občni zbor Zveze 9. t. m. Ob zaključku zborovanja so delegati sprejeli sklep, da se vsi borci povežejo v delovne brigade za uspešno izvajanje Titove petletke.

Širjenje Zveze borcev NOV v LR Hrvatski

Zagreb, 12. dec. V vsej LR Hrvatski se ustanavljajo organizacije zveze borcev narodno-osvobodilne vojne. Na sedeh okrajev so bili ustanovljeni okrajni odbori, v številnih krajih pa so ustanovljeni tudi krajevni odbori.

Tako so bili v vsej Dalmaciji sestanki, na katerih se ustanavljajo organizacije zveze. Udeleženci teh sestankov poudarjajo, da morajo ti na novo ustanovljeni odbori nuditi popolno podporo ljudski oblasti in ljudski fronti pri izvajanju postavljenih nalog.

AKCIJA ZA NOVE NAROČNIKE

»LJUDSKE PRAVICE«

Za dvig števila naročnikov »Ljudske pravice« so se 11. in 12. decembra odlikovali naslednji najboljši posamezniki, sindikalne podružnice in podružnice »Ljudske pravice«:

Kostanjevec Alojzij, tovarna dokumentnega in kartnega papirja, Radeče pri Zidanem mostu, je pridobil 16 rednih, 10 nedeljskih in 8 ponedeljskih naročnikov;

Mlakar Andrej, tovarna »Iskrac« — Kranj, 16 rednih;

Gradbeno podjetje za ceste LRS, gradilišče Ljubljana—Dolgi most, sindikalna podružnica št. 28 — 15 rednih;

Florjan Izidor, okrajni ljudski odbor Mozirje — 15 rednih;

Zveza uslužbencev državno administrativnih in pravosodnih ustanov, podružnica št. 1, Celje — 5 rednih, 4 nedeljske;

Podružnica »Ljudske pravice« Solkan — 12 rednih;

Zveza finančnih uslužbencev, podružnica št. 1, Maribor — 1 rednega, 6 nedeljskih, 4 ponedeljske;

Kovačič Ivan, odsek za notranje zadeve v Slov. Bistrici — 5 rednih;

Zveza uslužbencev zdravstvenih in socialnih ustanov, podružnica št. 1 v Ajdovščini — 6 rednih;

Podružnica »Ljudske pravice« v Idriji — 3 nedeljske, 1 redna;

Tovarišica Bizovičar, tovarna gumi-jevih izdelkov »Sava« v Kranju — 4 redne;

Deberšek Marija, Mozirje, 3 redne; Jeraj Rozka, Predoslje pri Kranju — 3 redne;

Opekarna »Bukovžlak«, Celje — 1 rednega, 1 nedeljskega.

.....

Kurilniške delavnice v Šiški dosegle in presegle plan

Tovariši Mihi Marinku, predsedniku vlade LRS

Dragi tovariš predsedniki

Javljamo Ti, veseli in ponosni, da smo danes dosegli v našem glavnem oddelku — lokomotivski montaži — letni plan produkcije, a v merilu cellega podjetja smo ga prekoračili za 5,73%. Zavedamo se, da je to naš doprinos k čimprejšnjemu dvigu blagostanja delovnih ljudi naše dežele ter Ti objavljam, da bomo naše napore za daljnji dvig še povečali in izvršili vse naloge, pred katere nas bo postavila naša ljudska oblast.

Delovni kolektiv kurilniške delavnice drž. železnice Ljubljana—Šiška

.....

Zahvala

Ker se zaradi obilice vošči ne morem vsem posameznikom, prijateljem, sodelavcem, soborcem, vsem delovnim kolektivom, sindikalnim in partijskim organizacijam, ki so mi k moji 50-letnici čestitali in dali darila, zahvaliti, se tem potom najlepše zahvaljujem.

Minister za industrijo, rudarstvo in elektrifikacijo LRS: Leskošek Franc

Izmenjava ratifikacijskih listin konvencije o kulturnem sodelovanju med FLRJ in LR Bolgarijo

Beograd 12. dec. (Tanjug) Včeraj ob 12. uri je bila v zunanjem ministrstvu FLRJ izmenjava ratifikacijskih listin konvencije za kulturno sodelovanje med FLRJ in LR Bolgarijo.

Izmenjava sta izvršila v imenu LR Bolgarije pooblaščen minister Sava Ganovski, v imenu FLRJ pa pomočnik zunanjega ministra dr. Vladimir Velebit ob navzočnosti osebja poslaništva LR Bolgarije in funkcionarjev zunanjega ministrstva.

Kriminalna banda v koprskem okraju razkrinkana

Trst, 12. decembra (Tanjug). Po dolgi in temeljitih preiskavah je kriminalni odsek Narodne zaščite iz Kopra prišel na sled kriminalni bandi, ki je operirala v koprskem okraju in ki je imela temne zveze z raznimi kriminalnimi elementi v Trstu, ki so ji dobavljali orožje in ponarejen italijanski denar, kakor tudi bankovce italijanske banke za razpečevanje v coni STO-a pod jugoslovansko upravo. Zasluga za odkritje te kriminalne bande gre predvsem enemu agentov kriminalnega odseka Narodne zaščite iz Kopra, ki se je vthotapil v to bando ter tako razkril vse zveze in zločinski delovanje teh kriminalcev. Dne 15. novembra tega leta so člani Narodne zaščite aretirali nekega Ivana Velenika, ko je šel v družbi z maskiranim agentom proti Piranu, kjer so kovali načrt, da oropajo tamkajšnjo banko, v blagajni katere je bilo preko 50 milijonov lir. Člani Narodne zaščite so čez nekaj dni aretirali še nekega Urbana Sergona in člana civilne policije iz Trsta Krasmastera, ki je imel stalne stike s kriminalno bando in prihajal v civilu v Koper. Slednjega so aretirali, ko je čakal na pomolu v Koprju na parnik, da se ponovno odpelje v Trst. Izgleda, da so ostali člani te kriminalne bande zbežali v Trst. Organizacija Narodne zaščite nadaljuje preiskavo, ki bo dovedla do novih odkritij.

V založbi »Ljudske pravice« je pravkar izšla brošura DRUGI KONGRES LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE

z referati maršala Tita, Sretena Žujoviča in dr. Vladimira Bakariča

Brošuro priporočamo posebno vsem odborom in aktivistom OF, katerih dolžnost je, da se temeljito seznani z dosedanjim delom in bodočimi nalogami Ljudske fronte Jugoslavije.

Brošura ima 56 strani, njena cena pa je 10 din.

Pred kongresom slovenskih pravnikov

Vloga pravnikov postaja v našem družbeno-političnem in gospodarskem organizmu — vzporedno z nenehno se razvijajočim in izpopolnjujočim pravnim sistemom — iz dneva v dan važnejša. Vse večje postajajo istočasno tudi zahteve, ki jih stavi naša družbena stvarnost, naša ljudska oblast in vse naše delovno ljudstvo do sodobnih pravnikov. Pravnik mora odlikovati danes na eni strani temeljito strokovno znanje, na drugi strani pa tenek posluh za sleherni utrip našega družbenega organizma, ki je v stalnem razvoju in napredku. Ta čut, ki mora biti lasten vsakemu dobremu pravniku, mora nujno izpopolnjevati strokovno, pa tudi politično vzgojo naših pravnikov, kajti pravo je tako tesno povezano z vladajočim sistemom, da si niti ne moremo zamisliti abstraktnega, za vse dobe in vse družbene sisteme veljavnega prava. — Marx je v svojem delu »H kritiki politične ekonomije« ugotovil, da ustvarjajo oblike proizvodnje tudi nove pravne odnose in ustrezne oblike vladavine. Pravo torej ne raste samo iz sebe, temveč se razvija skladno z zakoni, ki uravnavajo človeško družbo sploh.

V skladu z našo današnjo perspektivo — pot v socializem — ima naš pravni sistem danes povsem drugo funkcijo in drug pomen kakor v stari Jugoslaviji. — Tam je služil celotni upravni sistem utrjevanju vladajočega kapitalističnega sistema, podpori protiljudskih režimov, opori preživeli monarhiji in ostalim oblastnikom. Danes mora služiti pravo — in z njim vred vsi naši pravniki — utrjevanju naše nove ljudske demokracije, krepitevi ljudske oblasti, razvijanju socialističnega gospodarstva. Naš novi, napredni pravnik mora torej imeti vedno in povsod pred očmi novo razporeditev družbenih sil, ki jo označuje v naši državni prevzem oblasti po delavskem razredu in vseh ostalih delovnih množicah mesta in vasi. Uporabljati, razlagati in nadzirati mora naše novo ljudsko pravo izključno s stališča obžaljenih koristi, torej koristi skupnosti.

Kdo naj kaže našemu novemu pravniku nova obzorja, kdo naj ga opozarja na storjene napake, kdo naj ga dviga strokovno in politično, da bo kos tem nelehkim nalogam?

Brez dvoma gre tu — zlasti glede ideološko-politične izgraditve naših pravnikov — zelo velika vloga sindikalnim organizacijam, ki združujejo tudi pravne raznih strok v ustrezne strokovne sindikalne zveze: zveza uslužbencev državnih, administrativnih in pravosodnih ustanov, zveza prosvetnih delavcev, zveza finančnih uslužbencev, zveza uslužbencev komunalnih podjetij in ustanov itd. Sindikati so in bodo ostali še nadalje tiste temeljne celice, kjer bodo dobivali naši pravniki široke ideološke razglede, kjer bodo utrjevali svojo povezanost z ostalimi uslužbenci svojih ustanov, kjer bodo skupaj z njimi vlagali vse svoje sile za dvig, napredok in prospeh svojega urada, svoje ustanove, svojega podjetja. Prav sindikalne organizacije bodo povezovale še vedno — in vse močnejše — našega delovnega inteligenta, našega naprednega pravnika, z ostalim delovnim ljudstvom nove svobodne Jugoslavije.

Na drugi strani pa ne smemo prezreti, da je možen napredok pravne vede kot take, razvoj našega pravnega sistema, pravilno tolmačenje naše ljudske zakonodaje in končno tudi visoka strokovna kvalifikacija pravnikov nove Jugoslavije le v okviru posebne strokovne pravniške organizacije, ki bi združevala vse naše pravnike, brez ozira na njihovo pripadnost raznim strokam in poklicem. Sodelovanje pri izgrajevanju našega pravnega reda, izdajanje strokovne pravniške literature, dvig pravnihških kadrov, zastopanje interesov pravnikov Jugoslavije znotraj in zunaj države — vse to more biti izvedljivo le v enotni pravniški organizaciji, združujoči vse demokratične pravniške organizacije, ki se na svojem položaju bavijo s pravom in pravnimi vprašanji. Tako organizacija bi bila dobrodošel pomočnik naši ljudski oblasti pri izpopolnjevanju naše zakonodaje in utrjevanju zakonitosti: bila bi zarišče, od koder bi pronicalo širjenje pravne vede in poznavanje ljudske zakonodaje nove Jugoslavije med najširše množice, ki so željne vsake napredne, torej tudi napredne pravne znanosti.

Se en razlog je, ki terja obstoj posebne pravniške organizacije poleg strokovnih sindikalnih organizacij. Mnogi naši pravniki namreč, ki delujejo na zelo vidnih in celo najvidnejših mestih v naši državi, sploh niso zaleteni v sindikalne organizacije. Na navedemo tu samo člane predstavniških organov ljudske oblasti, člane vlade, odvetnike, pravnike v JA itd., ki so bili doslej brez vsake povezave z ostalimi pravniki. Tudi ta moment navaja torej nujno k povezavi vseh pravnikov v državi v eno enotno organizacijo, saj so njih cilji, njih naloge in njih interesi isti: delovati na pravnemskem področju v korist svojih ljudskih držav.

Prvi kongres pravnikov FLRJ je v letošnjem juniju ustvaril osrednjo vsedržavno organizacijo jugoslovanskih pravnikov, zgrajeno na zgornji navedenih načelih in z zgornji omenjenimi nalogami. Federativno načelo, na katerem sloni vsa zgradba nove Jugoslavije, narekuje sedaj ustanovitev republiških pravniških organizacij, ki bodo prevzele vso težo delovanja naših pravnikov kot tiste plasti naših strokovnikov, ki si gre po izobrazbi in položaju v našem družbeno-političnem sistemu naloga, izdati do popolnosti naš pravniki sistem posredovati našo ljudsko zakonodajo delovnemu ljudstvu, uporabljati pravne norme nenehno v korist skupnosti, v korist Federativne ljudske republike Jugoslavije. Prejšnji mesec je bilo ustanovljeno v Zagrebu Društvo pravnikov Narodne republike Hrvatske; to nedeljo se zberejo v Ljubljani slovenski pravniki, da ustanove svojo pravniško organizacijo: Društvo pravnikov LRS. V okviru vsedržavne pravniške organizacije naj slovensko pravniško društvo združuje pravnike, ki delujejo na področju Slovenije; to društvo naj postane gonilna sila novemu delovnemu poletu naših pravnikov za uresničitev velikih ciljev sedanjosti: zaokrožitev našega pravnega sistema, dokončno izgraditev naše ljudske demokracije, izpolnitev petletnega plana in vse hitrejšo pot v socializem.

Dr. Lev Svetek.

Natečaj za spomenik v narodno-osvobodilni vojni padlim borcem

Da se izkaže priznanje in hvaležnost padlim borcem v narodno-osvobodilni vojni, razpisuje vlada Ljudske republike Bosne in Hercegovine natečaj za spomenik padlim borcem. Spomenik bo postavljen na pobočju Trebavič v Sarajevu.

Natečaj je splošen in tajen. Pravico do udeležbe pri njem ima vsak državljan FLRJ, državne strokovne ustanove in družbene organizacije.

Nagrade so: urva nagrada 150.000 din, druga nagrada 100.000 din, tretja nagrada 75.000 din; 4. nagrada pa 40.000 din.

Ocenjevalni odbor sestavljajo: Ivo Andrić, akademik; Tomo Rosandić, mojster-kipar; Ismet Mučević, pomočnik ministra za prosveto LR Bosne in Hercegovine; inž. arh. Jahić, Finč, pomočnik ministra za gradnjo LR Bosne in Hercegovine; inž. Vaso Todorović, ravnatelj Urbanističnega zavoda v Sarajevu.

Rok za vlaganje del je do 30. maja 1948. Glede ostalih pogojev in podatkov se zainteresirani lahko obrnejo na Predsedstvo vlade LR Bosne in Hercegovine, sekretariat, Sarajevo, Trig. Republike.

IZ PREDSEDSTVA VLADE LR BOSNE IN HERCEGOVINE

Plenumi okrajnih odborov AFŽ

Dne 14. decembra se vrše plenumi AFŽ-ja v naslednjih okrajih: Idrija ob 10. uri, Celje-okolica ob 8. uri, Jesenice, Kočevje, in Krško ob 10. uri, Mozirje ob 7. uri, Murska Sobota, Dravograd, Slov. Bistrica, Trbovlje, Trebnje, Glogovica-Solkan in Ilirska Bistrica ob 10. uri ter dne 15. decembra v Novem mestu.

Sklicanje novoizvoljenih rajonskih in krajevnih LO glavnega mesta Ljubljane k prvemu zasedanju

Izvršni odbor mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, na podlagi ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS z dne 2. decembra 1947 — (Uradni list LRS št. 298/50/47) — o d l o č a :

Novo izvoljeni rajonski in krajevni ljudski odbori glavnega mesta Ljubljane se sklicujejo k prvemu zasedanju po sledečem razporedu:

Krajevni ljudski odbor v Polju in krajevni ljudski odbor na Ježici na dan 16. decembra;

krajevni ljudski odbor v St. Vidu in rajonski ljudski odbor III. na dan 17. decembra;

rajonski ljudski odbor II. in rajonski ljudski odbor IV. na dan 18. decembra;

rajonski ljudski odbor I. na dan 19. decembra.

Glavno mesto Ljubljana, 12. dec. 1947.

Za Izvršni odbor MLO glavnega mesta Ljubljane: Predsednik: Albreht Fran, l. r. Tajnik: Kovačič Leo, l. r.

Če politični aktivisti zamenjajo svojo vlogo s finančnimi organi

Teško si je zamisliti, kaj bi nastalo, če bi n. pr. peki in čevljarji, šoferji in profesorji, zdravniki in mesarji, miličniki in učitelji ali kaksi drugi, popolnoma različni in po svojem značaju povsem nasprotni poklici naenkrat zamenjali svoje vloge, tako da bi n. pr. miličniki poučevali šolsko mladino, učitelji pa skrbeli za prometno disciplino na ulici ter preganjali lopove in tatove... Toda take stvari se k sreči ne dogajajo in se nikdar niso dogajale in bi bilo zelo sploh smešno o tem pisati, če bi ne bilo dejstva, da se pa vendarle dogajajo.

Tak, sicer ne prav tako smešen in nemogoč, a v svojem bistvu vsem tem paradoksom vendarle stičen primer, z enakimi poraznimi rezultati se je tik pred nedavnimi volitvami v krajevne ljudske odbore dogodil v Trbovljah, ne sicer pri peki kruha, pri avtomobilskih voznikih, pri zdravstvu ali pri vzgoji šolskih otrok, pač pa pri davkih.

V okraju Trbovlje v KLO Loke-Kisovec pri Zagorju in bržkone tudi drugod v tem okraju davkov posameznim davčnim obvezancem niso na osnovi določb zakona odmerjali volitvi na javnih sestankih, v prvi vrsti seveda aktivisti OF kot najbolj zavedni in predani, kot je to za pravilno in pravično odmero davkov nujno potrebno in edino skladno z duhom naše resnično ljudske, demokratične in napredne oblasti in kar je bilo tudi od naših najvišjih oblastvenih in političnih forumov že neštetokrat poudarjeno, pač pa je to na poseben birokratski in dikatorski način in poleg tega še v škodo rudarjev in v korist nekaterih večjih kmetov, to je prav nasprotno progresivnim principom našega davčnega zakona, ki štiti delavca ter malega in srednjega kmeta ter obremenjuje vsakogar le po njegovih stvarnih finančnih sposobnostih, izvršil sam finančni odsek na OLO Trbovlje, oziroma njegova davčna komisija. Poleg tega pa se je dogodilo še nekaj, kar je še bolj značilno za popolno izkriževanje direktiv, ki jih najvišji forum Osvobodilne fronte daje svojim nižjim forumom.

Okrajni izvršni odbor OF v Trbovljah, ki si je na jasnem o nesposobnosti finančnih organov na trbovškem OLO, je namreč namesto, da bi razgalil to zaničljivo družino in namestil na ta mesta ljudi, ki bi bili pripravljeni vestno in pošteno vršiti svojo službo, izdal na svojo pest direktivo, naj pobirajo davke — politični aktivisti.

Tako se je v Trbovljah zgodilo ne le

to, da so se aktivisti Osvobodilne fronte izpremenili v davčne izterjevalce, pač pa tudi to, da so bili odmerjevalci davkov prav ti nesposobni in birokratski ter ter duhu nove Jugoslavije povsem tuji finančni organi, izterjevalci pa aktivisti Osvobodilne fronte, namesto, da bi bilo obratno.

Pri takem načinu dela seveda ni nič čudnega, če so morali tisti rudarji v kraju Loke-Kisovec pri Zagorju, ki imajo svoje lastne hišice, plačati od teh hišic kar po 4—5000 dinarjev davka, kajti davčna komisija pri OLO Trbovlje je v davčno osnovo za leto 1945, pri teh hišicah vštela tudi rudarske mezde, čeprav so rudarji od njih plačali še enkrat davke v rudniku. Na ta način se je zgodilo, da so ti rudarji od svojih mezd za leto 1945, enostavno drakral plačali davke, čeprav zakon izrecno določa, da sme biti vsak dohodek samo enkrat obdavčen. V celoti so ti rudarji za leto 1945, 1946, in 1947, plačali torej 10 in več tisoč dinarjev davka, dočim se je v istem kraju dogodil primer, da je kmet z 18 ha zemlje in z 8 glavi živine plačal le 2800 dinarjev, namesto da bi bilo obratno, tako kot določa progresivna davčna lestvica našega davčnega zakona.

Ta primer nam nazorno kaže, do česa lahko pride na terenu kljub vsem demokratičnim zakonom in uredbam naših oblasti, če politični aktivisti v tem ali v onem vprašanju izpuščajo situacijo iz svojih rok. Istočasno pa nam ponovno potrjuje oni, v vsakdanji praksi mnogih krajevskih, a tudi nekaterih okrajnih ljudskih odborov že neštetokrat potrjeni odstavek tov. Milovana Djilas, ki je v prvi številki »Komuniste« v članku »Izkriževanje karakterja ljudske oblasti« med drugim napisal tudi sledeče: »...v stari Jugoslaviji si naletel na vse več nezakonitosti, zločinov, ropanj, utaj, korupcije, nasilja in vsakovrstnih grobich, čimboli si šel od nižjih organov k višjim. V novi Jugoslaviji pa nasprotno izhaja največji del nepravilnosti ravno od nižjih organov...«, pri čemer je navedel tudi besede nekega hercegovaškega kmeta, ki je na zboru volivcev takole povedal: »Iz studene bistra voda teče, a jo ljudstvo čisto kalno pije.«

Republiška kontrolna komisija je na licu mesta uvedla preiskavo.

Mile Smolinsky.

Opomba uredništva: O ukrepih, ki so bili storjeni na podlagi preiskave, bomo poročali.

Kurilniška delavnica Ljubljana-Šiška je dosegla letni plan

Dne 10. decembra ob 1. uri popoldne je proslavil svojo delovno zmago, doseglo letnega plana tudi delovni kolektiv kurilniške delavnice Ljubljana-Šiška. Prav za prav so plan že presegli prej in sicer 1. januarja za 5%, vozovni oddelek za 12%, le lokomotivski oddelek ga je šele danes izpolnil. V oddelku potniških vagonov so dosegli predvideni plan že 26. julija, v oddelku tovornih vagonov pa 19. novembra, v livarni pa 1. decembra.

Delavci so se polnoštevno zbrali, tov. Japelj pa jim je podrobno navajal v procentih izražene delovne uspehe posameznih oddelkov v minulem planskem letu ter nakazal načrt dela za bodoče leto. Obenem je predal tudi prehodne zastavice najboljšim oddelkom. Trimesečno prehodno zastavico je prejel oddelek potniških vagonov, enomesečno, za tekovanje v novembu, oddelek tovornih vozil, in tedensko za tekovanje v minulem tednu livarna. Vsak je dobil poleg zastavice še lično izdelano omaričo z vdelanimi steklom, kamor bo shranil zastavico v svojem oddelku.

Svojo delovno zmago so proslavili s proglasitvijo novih udarnikov in sicer so prejeli naslov udarnika tri denarne nagrade naslednji tovariši: Bizjak Janez, Cimerman F. Anton, Cimerman J. Anton, Dimnik Janez, Florian Stane, Flos Jože, Jernej Franc, Kastelic Stane, Končina Franc, Lekše Janez, Lagondar Janez, Markelj Ivan, Mejač Ivan, Menart Jože, Mrzlikar Andrej, Oven Anton, Pavnik Jakob, Perbil Ivan, Renko Anton, Rogina Peter, Srakar Franc, Stražisar Anton, Stružnik Ivan, Senk Franc, Škrjanc Janez, Strahar Anton, Strukelj Venčislav, Vidic Janez, Vrbec Jože in Zadnikar Franc. Med navedenimi udarniki jih je več, ki so že vdrugič ali celo tretjič proslavljeni za udarnike.

K doseganim delovnim uspehom sta

Obsojene sleparke »čudežnega prikazovanja« Marije v Prekmurju

Letos poleti so lahko verni ljudje govorili, da se v Prekmurju v Črnem logu pri Radmožancih med drevjem »prikazuje« Marija. Stari, napol slepi nepismeni pastir Josp Fule je zatrjeval, da je videl na drevju nek odsev in sence. Desetletni otrok mu je vzbudil mnenje, da je prikazen Marija. To vest so začeli širiti okoli razni protiljudski elementi, čeprav sami niso verjeli v to »prikazovanje«. Na kraj namišljenega »čudeža« sta prišli tudi redovnici Marija Gibčar in Angela Žikež, ki sta se vedli, kakor da »vidita Marijo«, in sta o tem kasneje tudi prepričevali ljudi, čeprav sami v prikazovanje sploh nista verjeli.

Zaradi širjenja neresničnih vesti sta se te dni morali obe redovnici in še štiri druge obtoženke zagovarjati pred ljudskim sodiščem, Marija Gibčar in Angela Žikež sta se zagovarjali, da sta šli tja samo iz radovednosti. Priznali sta, da nista ničesar videli, pokleknila pa sta samo zaradi spoštovanja pred »prikazovanjem«. Obtožena Katarina Feher se je izgovarjala, da ni videla Marije, ampak samo neko okroglo svetlobo in je potem, ko so vsi govorili, še ona pripovedovala, da je »videla Marijo«. Podobno sta se za-

čestitala delovnemu kolektivu zastopnik ministrstva za delo vlade LRS tov. Daci Alajoz in tajnik zveznega tajništva tov. Bergant, ki je predal delovnemu kolektivu v imenu Glavnega odbora ESZDNS in v imenu Zveznega tajništva, lepo izdelane diplome kot priznanje za doseg drugega mesta v tekovanju med železniškimi delavnicami Slovenije.

S proslave so poslali pozdravno resolucijo prometnemu ministru Zvezne vlade tov. Todoru Vujanoviču in predsedniku vlade tov. Mihi Marinku.

PROGRAM PRIREDITEV NA LIJAKU

ob zaključku glavnih regulacijskih del na Lijaku v nedeljo 14. decembra 1947.

Dopolodne ob 10. uri:

1. Državna himna — zaigra godba vasi Renče.

2. Otvoritev in pozdravni nagovor — sekretar mladinskega štaba sekcije tov. Zdenko Vanel.

3. Tehnično poročilo — šef gradilišča tov. inž. Jože Brus.

4. Proglasitev udarnikov mladincev in delavcev — komandant mladinskega štaba sekcije predsednik sindikalne podružnice tov. Miro Cetina.

5. Govor zastopnika Glavne uprave za regulacije rek in melioracije, razdelitev knjižnih nagrad mladincem in denarnih nagrad delavcem — pomočnik načelnika Marijan Regally.

6. Govori zastopnikov oblasti, organizacij in ustanov.

7. Pevski zbor brigade Ivana Ribarja-Lole zapoje za zaključek dve pesmi.

Popoldne ob 15. uri:

Kulturna prireditev orkestra Ivana Ribarja-Lole.

Izvajanje plana v republiških kovinskih podjetjih

V izpolnjevanju planskih nalog je treba pohvaliti tovarno emajlirane posode v Celju. V tem podjetju je cela vrsta racionalizatorjev in novatorjev, predvsem pomembno je racionalizatorstvo obratovodje tov. Grmadnika, ki je z dodajanjem lignita dosegel enako kalorično vrednost generatorskega plina, kot če bi uporabljal najbolj premož.

Tudi tovarna kovinskih in bakelitnih izdelkov »Tuba« v Ljubljani je po plan proizvodnje znatno presegla. Po planu je bilo sicer predvideno, da bo delala dve izmene, pozneje pa je pričela delati na tri.

Tovarna tehničar v Celju izdeluje najkompliciranejšo vagonico in mostne tehnične in je edino tovrstno podjetje v državi. Za vsa dela, kjer je le mogoče, so vpeljane delovne norme. Zaradi pomanjkanja pravičnega materiala so začeli uporabljati nadomestni material, pa so kljub temu ohranili najboljšo kvaliteto izdelkov. Prej so uporabljali valjano jeklo za nože na tehničar, sedaj pa to jeklo sami kujejo. Nekatera kovinska podjetja imajo velike težave glede dobave surovin. Tako bo na primer Mariborska livarna in tovarna kovinskih izdelkov izpolnila plan v vseh artiklih, razen v armaturah, pečeh in vinogradniških škroplilnicah, za katere nima surovin.

Vsa podjetja na splošno se za tehnično stran izpolnitve plana trudijo in zaničajo, vendar so ponekod objektivne težave, ki preprečujejo, da plan ne bo mogel biti dosegan. Tovarna tekstilnih potrebščin Utensiljev v Ljubljani je na primer nova ustanovljena podjetje, ki se šele razvija in ima pri tem nešteto težav, ker ji domači dobavitelji glede surovin ne morejo ustreči. To podjetje zahteva specialno izdelane polfabrikate in določene surovine, ki jih je doma težko dobiti.

Pribiti pa je treba, da posvečajo vodstva nekaterih podjetij vse premalo pozornosti izpolnitvi finančnega plana. V nekaterih podjetjih ležijo včasih zaloge, ki bi jih mogli pravočasno spraviti iz podjetij. Vendar se tudi to obraca na boljše. Tako je na primer tovarna emajlirane posode v Celju bila dobro založena s pločevino, ki jo je nabavila v inozemstvu, toda ta pločevina ni odgovarjala potrebam tovarne. Vagonske pošiljke so po prihajale naprej in zaloga se je vedno bolj gromadila. Ker kompliciranejših komadov iz te

pločevine niso mogli izdelovati, so iz nje izdelovali samo nizke kozice in so na ta način veliko zalogo že precej zmanjšali.

Velike težave so tudi v računovodstvu kovinskih podjetij. Kader računovodij in knjigovodij si še ni pridobil zadosti strokovnih sposobnosti. Organizirali so si delo, ki naj prilike v računovodstvu podjetij izboljša na ta način, da nekateri boljši knjigovodje v poedinah podjetjih dajejo pojasnila manj sposobnim knjigovodjem v drugih podjetjih. Tako je pričakovati, da se bo kader računovodij in knjigovodij v strokovnem pogledu v kratkem izpolnil.

Republiška kovinska industrija more svoje izdelke ugodno plasirati tudi na inozemskih tržiščih. Po izvoznem planu izvažamo emajlirano posodo, srpe, kose, planinčarje, kovane želje, tube. Udeležba republiške kovinske industrije na nekaterih velesejnih v inozemstvu je za izdelke na inozemskih trgih že povečala interes. Vendar je za kovinske izdelke najugodnejši inportant bližnji vzhod in Afrika. Največ izvažamo na Malto, Cipr, Saudovo Arabijo, Palestino, Sirijo in Južno Afriko. Tudi Turčija pri nas veliko naroča. Predvsem je v Turčiji velik interes za izdelke tovarne kovinske embalaže v Ljubljani. Za planinčarje, ki jih izdeluje tovarna vijakov in žebeljev Plamen v Kropi, je zanimanje tudi v Avstriji in Švici. Za izdelke tovarne kovinskih in bakelitnih izdelkov Tuba v Ljubljani kaže največ zanimanja Italija. Za naše kose pa so tržišča v Bolgariji, Romuniji in na Poljskem.

Mnogo naših kovinskih podjetij si prizadeva, da bi mogla izdelovati kakšne nove artikale, ki jih pri nas doslej še nismo izdelovali. V tovarni emajlirane posode v Celju izdelujejo kot izvenplanski artikel pločevinaste preASTE dele za avtomobile. Tovarna kovinske embalaže v Ljubljani in podjetje Titan v Kamniku izdelujeta kot izvenplanske artikale odreske za kamione in razne pločevinaste dele. V letu 1948 bodo pričeli izdelovati ključavnice za kovčge, okovje za kovčge in za damske torbice, nože za kosilne stroje ne bodo več izdelovali na ročni način, temveč po novem načinu. Nožev za kosilne stroje bodo naša kovinska podjetja v naslednjem letu izdelala toliko, da bodo krite vse domače potrebe in da jih bo preostalo še za izvoz. Dočim smo do sedaj morali avtomobilske ključke uvažati, jih bomo poslej izdelovali doma.

Biro za tisk pri MIR

Smrt Ace Stanojeviča

Beograd, 12. decembra. V Knjaževcu je večeraj popoldne preminul stari politični delavec Srbije Ace Stanojevič v 98. letu starosti. Vlada FLR Jugoslavije je ob njegovi smrti izdala odlok, da bo pokop izvršen na državne stroške.

Teden davkov na Dolenjskem

V sredini novembra je izvršni odbor okrajne Grosuplje napovedal vsem ostalim okrajem na Dolenjskem tekmovalno v pobrajanju davkov, kar naj bi se izvedlo v okviru »tedna davkov« od 22. do 29. novembra. Poleg objave v dnevniki so izvršni odbori še posebej prejel napovedi tekmovalja.

Če pregledamo uspehe, vidimo, da je najbolj resno vzel tekmovalje okraj Trebnje, kar dokazuje, da sta tako izvršni odbor kot finančni odsek z voljo in energijo pristopila k delu. Ob podpori 30 aktivistov je finančni odsek Trebnje samo v enem tednu zabeležil na račun dohodnine pri Narodni banki preko 8 milijonov din vplačil. Nekateri KLO se vplačali ves zaostanek na davku za leto 1945, in 1946, in na račun leta 1947. Stoodstotno. Mnogim pa manjka do 100% le še malenkostna vsota.

Doseženi uspeh je najlepši dokaz, kaj zmora naš politični aktiv tudi v finančnem sektorju našega skupnega dela, ako v tesnem sodelovanju z upravnimi uslužbenci pravilno pristopi k danim nalogam.

Na drugi strani pa imamo v okrajih Novo mesto in Črnomelj zopet dokaz, kako je uspeh minimalen, kjer takega sodelovanja ni v dovoljni meri. Tako je tajnik OLO Novo mesto zvedel za tekmovalje samo po časopisu, čeprav je finančni odsek sprejel poziv iz Grosuplje. Finančni odsek pa poziva sploh ni prejel čeprav je bil iz Grosuplje

odposlan na njegov naslov. Obveščen je bil le potom časopisa.

Vse to dokazuje, da med finančnim odsekom in izvršnim odborom v teh okrajih ni pravega sodelovanja, ter da finančni odsek nista dovolj resno osvojila zadane naloge. Davčna kampanja je potekala le v znamenju splošnega tekmovalja finančnih odsekov in zato uspeh ni bil prav nič večji kot bi bil brez te napovedi.

Seveda so tu takoj na razpolago vsi mogoči izgovori: »Imamo popis živilskih kart, smo ravno pred volitvami ter smo polno zaposleni s pripravami itd. Vsi ti izgovori pa so neopravičljivi, saj bi lahko prav tako veljali za okraj Trebnje, ki je vendar dosegel majhen uspeh. Tu je bila vsa akcija izvedena na način, ki ga poudarjamo vedno, in ki je razviden že iz osnovnih načel ljudske oblasti — to je v sodelovanju z ljudstvom, s podporo vsega aktivja, ki mora biti v zavestni tesni povezavi z oblastjo in državno upravo odnosno njenimi uslužbenci.

Umestna bi bila ponovna napoved tekmovalja posameznih okrajev sosednim po gospodarski strukturi podobnim okrajem. V medsebojnem tekmovalju bodo merili svoje sile ter organizacijsko sposobnost ter si dajali medsebojno pobudo za doseg končnega uspeha — pravične odmere in stoodstotnega vplačila.

K. V.

Predaja zastave najboljšemu delovnemu kolektivu Slovenije

Najboljši delovni kolektiv Slovenije v novembrskem tekmovalju — delovni kolektiv Železarne na Jesenicah — je prejel 9. decembra od Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije v znak priznanja za dosežene uspehe zastavo. Svečanost podelitve zastave se je vršila v obratu na Javorniku, kjer so se zbrali številni delavci železnice Železarne, prisostvovali pa so tudi kot gostje zastopniki podružnice kovinarjev iz Guštanja in zastopniki množičnih organizacij Jesenic. Zastavo zmagovalca v novembrskem tekmovalju je delovnemu kolektivu predal zastopnik Glavnega odbora ES Slovenije Silvo Balašič, ki je obenem izročil dvakratnemu udarniku Pesjaku Danielu, ki dela v obratu na

Javorniku, Red dela I. stopnje, ki ga je poslala českoslovaška vlada.

Na svečanost so bile prečitane čestitke, ki so jih delovnemu kolektivu Železarne na Jesenicah poslali delovni kolektiv Papirnice v Vevčah ter delovni kolektiv Železarne v Štorah in pohvale Centralne uprave Zveze kovinarjev Jugoslavije. Ob zaključku so bile prebrane in odposlane pozdravne brzojavke maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu, ministru rudarstva vlade FLRJ Bane Andrejevu, Glavnemu odboru ES Slovenije, Centralni upravi Zveze kovinarjev Jugoslavije, Generalni direkciji črne metalurgije v Beogradu in Zvezi kovinarjev Francije v Parizu. (Tanjug.)

Prvi razgovori o poletnem voznem redu

Te dni je bila pri glavni direkciji za eksploatacijo železnic v Ljubljani konferenca za poletni vojni red potniških vlakov, na katero je železniška uprava povabila številne predstavnike vseh zainteresiranih faktorjev pri rešitvi tega vprašanja, predvsem zastopnike ljudskih oblasti, industrije, turizma in gostinstva, pošte itd.

Na konferenci je bilo kar uvodoma ugotovljeno, da med železnico in podjetji glede sestave voznega reda še zmerom ni pravega sodelovanja, kar daje zmerom znova povod za pritožbe in kritike, ki pa marsikdaj tudi niso utemeljene. Predvsem je treba pri reševanju tega problema imeti pred očmi, da ima tudi ljubljanska glavna direkcija omejeno število dovoljenih voznih kilometrov za potniški promet, pri čemer mora seveda skrbeti predvsem za povezavo med vsemi gospodarskimi in industrijskimi centri, potem pa šele upoštevati razne krajevne potrebe. Brzi vlaki naj vozijo čim hitreje, to bo načelo in zaradi tega bodo verjetno v prihodnjem voznem redu ukinitvi njihovi postanki v Sevnici in Brežicah, namesto njih pa uvedeni v Trbovljah in Vidmu, kjer sta sedeža okrajev.

Tov. glavni direktor Lukežič je v diskusiji še posebej naglasil, da so bili dosednji vojni redi izdelani po statističnih podatkih frekvence ter s posebnim pogledom na potrebe industrije, šol itd. Z določenimi voznimi kilometri železnica pri najboljši volji ne more ustreči vsem, vendar je pripravljena pretrpeti vse možnosti za čim smotnejšo ureditev. Vsekakor pa je točno tudi to, da ni samo dolžnost železnice, da pravočasno dovaja delavstvo v podjetja in domov, temveč je prav tako dolžnost tudi podjetij, da se z vseh strani lotijo stanovanjskega problema svojih delovnih kolektivov. Zavedati se je treba namreč, da mora železnica predvsem pospeševati tovarni promet, ki je zelo važen gospodarski faktor in obenem bistvenega pomena za prehrano prebivalstva in obnovu države.

Zastopniki raznih forumov so v nadaljnjem poteku konference prednašali svoje težnje, pri čemer so prišle na dan razne drobne potrebe posameznih krajev, največ letoviških in turističnih. Referent

za vozne rede je nato podrobno obrazložil načrt bodočega poletnega voznega reda, ki v splošnem ne bo kazal velikih sprememb. Razni udeleženci so se v zvezi s tem zavzemali za boljše vlakovne zveze z industrijskimi kraji, katero stanje pa se bo dokončno dalo popraviti šele z uvedbo motornih vlakov.

Med podrobnimi načrti za poletni vojni red na posameznih progah je omejeno vredna novost, da bo poleti na Reko vozil pospešeni izletniški vlak z odhodom iz Ljubljane okrog 5. ure zjutraj in povratkom z Reke okrog 7. ure zvečer. — Gostota potniškega prometa proti Gorinskemu potniškemu prometu proti Gorinskemu potniškemu prometu, vendar bosta dva para vlakov, ki nista vezana na delo na Jesenicah, imela tamkaj zelo kratke postanke. V ostalih zvezah iz Ljubljane proti Štajerski in Dolenjski, Kamniku, Vrhniki itd., tudi ne bo bistvenih sprememb. Proti Mariboru bo razen potniških vlakov vozil tudi brzi vlak v jutranjih urah tjakaj in zvečer nazaj. Predlogi nekaterih udeležencev, da bi se v razne letoviške in zdraviliške kraje uvedli direktni kurzi, bržkone ne bodo mogli biti upoštevani, ker za to primanjkuje voz, razen tega pa bi ponekod tudi manipulacija na odcepnih postajah povzročala zamude. Tudi zveze proti Koroski in Savinjsko dolino in proti Kraini bodo v glavnem ostale v prejšnjih trasah.

V zvezi s to konferenco je železniška uprava prejela tudi več pismenih predlogov za upoštevanje pri sestavi poletnega voznega reda, ki pa so bili z redkimi izjemami stavljeni čisto iz krajevnih vidikov in jih v današnji okoliščinah v celoti ne bo mogoče vzeti v poštev.

H kraju diskusije so udeleženci konference prav podrobno razpravljali o izletih, ki povzročajo železnici v sezoni zaradi pomanjkanja voz in preobremenitve vlakov znatne težave. Zato so železniški funkcionarji priporočili vsem, naj izlete sindikatov, šolske mladine, dopustnikov itd. vsi pristojni faktorji po možnosti planirajo vnaprej, in sicer v kompletnih vlakih, ne pa v majhnih skupinah. Zastopnik »Putnika« iz Ljubljane je pojasnil, da se to planiranje že izvaja in naj železnica vso organizacijo izletov kar prepusti »Putniku«, ki ji bo celoten plan predložil že do srede januarja.

Preskrbimo se z uvinem iz domačih surov in

Računamo, da smo pred vojno izvozili okoli 80.000 komadov svinjskega galanterijskega usnja, 100.000 komadov surovih svinjskih kož. Okoli 80.000 komadov smo porabili za domačo rabo.

Poskusi med vojno in po vojni pa so pokazali, da se iz svinjske kože lahko stroji usnje vseh vrst. Sedaj izdelujemo poleg mazanega in galanterijskega usnja tudi črn boks, barvast boks, semiš in krom-usnje za delovne čevlje. Iz cepčence se pa stroji usnje za podlogo.

Dolžnost vsakega razumnega slovenskega gospodarja je, da ne uniči nobene svinjske kože in da kože odda zbiralcu kož in na ta način pomaga svoji domovini, da bo čim prej prišla do zadostnih količin usnja za potrebe prebivalstva. Na ta način se bomo sami popolnoma preskrbeli z usnjem in ne bo potrebno izdati dragocenih deviz za uvoz kož.

Iz svinjskega usnja že izdelujemo razne lažje čevlje. Pravkar se pa vrše poskusi, ki kažejo dobre rezultate, da bomo iz svinjin začeli izdelovati tudi

kromovo usnje za delovne čevlje. Od letošnje kampanje zbiranja svinjskih kož je odvisno, ali bomo drugo leto imeli zadosti usnja za domače potrebe.

Razni nergači, ki nočejo podpirati našega prizadevanja za gospodarsko osamosvojitve, namenoma ovirajo izkoriščanje domačih surov in. Mi pa moramo te za drag denar kupovati iz inozemstva, namesto da bi kupovali druge nujnejše predmete. Kot izgovor proti odiranju prašičev navajajo visoko hranilno vrednost svinjske kože. To pa ni res, če svinjsko kožo skrbno očistimo vse masti, je ostalo kožno tkivo skoraj brez hranilne vrednosti.

Koliko je pa koža vredna za usnje, nam pokaže primer, da iz ene ustroje svinjske kože lahko naredimo pet parov gornjih delov za delovne čevlje, ali pa 8 parov gornjih delov za nizke čevlje.

Iz gornjih izjavajev je jasno razvidno, da s kožami, ki jih damo na razpolago našim tovarnam usnja, rešujemo problem preskrbe prebivalstva z obutvijo.

Pojasnilo k izvajanju davčne odmere kmetom

1. Pojavilo se je vprašanje, ali se lahko odbija preužitek od narodnega dohodka kot osnove za davčno odmero. Preužitek moramo smatrati kot del skupnega čistega dohodka gospodarstva in je prav tako potrebno plačati od njega davek kakor od ostalega dohodka. Preužitek bi lahko primerjali prejemkom upokojencev, ki so prav tako zavezani plačilu davkov.

2. Kakšno je postopanje pri odmeri davka v primeru manjših elementarnih nezdov, na primer pri požaru? Davek se odmeri kljub temu, nato pa KLO individualno presoja, ali se davek odpiše ali samo zniža, ali pa se morda dovoli le obročno plačevanje, odnosno ne prizna nikakršne olajšave. Izvršilni odbori pa so dolžni vse take primere skrbno kontrolirati, ali odgovarjajo stvarnim potrebam.

3. Kako vplivajo elementarne nezdove večjega obsega (suša, povodnji) na odmero davka? Narodni dohodek, ki se ugotavlja po stvarnem donosu kmetijskih dejavnosti, je v tem primeru že sam po sebi nižji, kot bi bil v primeru dobre letine, ker odpadejo dohodki iz proizvodnje, ki jo je uničila suša ali voda. Okrajni ljudski odbori morajo zato pri porazdelitvi skupnega narodnega dohodka na krajevne ljudske odbore upoštevati take specialne vremenske vplive na dohodek posameznih krajev.

4. Kaj se rubi in kaj se ne rubi? Ne smejo se rubiti predmeti, ki so dolžniku nujno potrebni za njegov obstoj in redno opravljanje njegovega poklica, odnosno, ki omogočajo normalno delo v gospodarstvu. Zarubijo pa se lahko na primer pri kmetu vsi presežki pridelkov in živine.

5. Ponovno opozarjamo vse krajevne ljudske odbore, ki predvidevajo, da bodo zbrali vsaj 80% odmerjene dohodnine za leto 1946 in 1947, da lahko prejmejo najmanj 5% od pobranega zneska. Svoj delež lahko zahtevajo takoj preko okrajnih ljudskih odborov samo, če so sigurni, da bodo zahtevani odstotek dosegli.

Iz ministrstva za finance LRS

KRATKE GOSPODARSKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Pogozdovanje v Dalmaciji. Letos bi morali v Dalmaciji pogozditi 494,5 ha zemljišč. Doslej so pogozdili 65% te površine. Med 15 okraji je dosegel dubrovniški okraj najlepše uspehe. Preseljen je pogozditveni načrt za 45%.

Graditev stanovanjskih poslopij v Zadru. Za obnovo stanovanjskih hiš je bil odobren kredit 38 milijonov din. Doslej so obnovili 17 hiš, poškodovanih poslopij, odnosno dogotovili so začela stavbna dela pri novih hišah. Obnavljajo se štiri stare hiše in zidajo dve novi poslopji.

Letošnja melioracijska dela v Dalmaciji gotova. Letos so predvsem vrtali predore in čistili stare prekope. Tako so med drugim vrtali predor, ki veže Nadinsko blato z Vranskim jezerom. Druga dela so končali na Prološkem jezeru in Imotskem polju. Dalje so popravljali odvodni prekop na Vranskem polju in meliorirali so dolino ob Neretvi. Za prihodnje leto so določena mnogo obsežnejša dela. Na vseh večjih, omenjenih poljih bodo zgradili namakalno omrežje. Razen tega bodo zgradili še namakalni prekop na Sinjskem polju in dogotovili odvodni predor v Konavli.

V Bosni raziskujejo ležišča boksita. Lani spomladi so začeli raziskovati ležišča boksita na področju Bosanske Krupice, kjer je bil že prej rudnik. Ugotovili so, da se ležišča boksita razprostirajo od Bosanske Krupice čez Ormeč planino do Pritoka pri Bihaću. Letos so uspešno nadaljevali raziskovanja dela.

Graditev železnice Kuršumlija—Priština. Na tej prog, ki mora biti prihodnje leto 7. julija izročena prometu, so na splošno gotovi vsi večji objekti. Izmed 8 predorov v skupni dolžini 5332m je gotov 1578m dolg predor pri Prištini. Izmed 11 velikih železnih mostov jih je gotovih 8.

Pridelovanje industrijske rastline žuke se vedno bolj širi. Žukva, ki uspeva v Istri in Dalmaciji, je pomembna industrijska rastlina za predelavo v tekstilni industriji. Doslej je navadno niso gojili, ampak je rasla divje. Zda pa, ko so začeli graditi tovarne za predelavo žuke, so sejele na čedale večjih površin. Tako so samo v Vodnari pri Šibeniku pridelali 7 vagonov te rastline.

Razširitev tekstilne tovarne v Titovem Uredu. Poleti so začeli graditi veliko obratno poslopje. Zda je poslopje že pod streho.

Najboljše komunalno podjetje v državi. Zagrebško tramvajsko podjetje se je izkazalo kot najboljše komunalno v državi med novembrskim tekmovaljem. Delovni kolektiv je bil deležen lepega priznanja: 18 delavcev, namestencev je bilo proglašanih za udarnike, 140 so jih pa pohvalili in nagradili. Razdelili so 192.600 din nagrad.

Pred dogotovitvijo tovarne za konserviranje sardin v Zadru. Tovarniško poslopje je že zgrajeno in zda instalirajo strojne naprave. Tovarna bo zaposlovala okrog 500 delavcev. Nedavno je v Zadru tudi začela obratovati tovarna ribnega in rastlinskega olja.

Razvoj lesne industrije v Gorskem kotaru. Pri sešnji sodeluje tudi precej ljudi prostovoljno pod vodstvom gozdne gospodarstva za Gorski kotar. Zda imajo vse žage dovolj dela, medtem ko prej niso obratovale s polno zmogljivostjo.

Pred dogotovitvijo železnice Brežica—Ljubija. Ta normalna proga je dolga 16 km. Graditev spada med eno večjih akcij Ljudske fronte. Nova železnica bo velikega pomena, ker bo vezala rudnik Ljubija s progo Prijedor—Bosanski Novi. Delati so začeli leto 7. julija. In sicer od bosenske vasi Brežicani. Med seboj je tekmovalo devet delovnih brigad.

Invalidsko mizarско podjetje v Mirnu pri Gorici

7. t. m. je bila v Mirnu pri Gorici slavnostna otvoritev prvega okrajnega invalidskega podjetja, mizariske delavnice »Istok Miren«. Ob slovesnosti je bila vsa vas v zastavah.

Podjetje je pričelo delati kot mizarška zadruga s šestimi delavci in tremi vajenci že 25 dni po priključitvi. Danes zaposluje 25 delavcev, med njimi pet vajencev. Invalidsko podjetje ima svojo mehanično delavnico, opremljeno s potrebnimi stroji, kjer sta zaposlena kovač in mehanik. Napredni mirenski mizarji so v opustošeni bivši mizarški delavnici, iz katere je bivši lastnik demontiral stroje in pobegnil, namestili lastne stroje.

Mizarška delavnica je razdeljena v dva oddelka. V delavnici imajo poleg ročnega mizarkega orodja tudi tračno žago in stružni stroj na električni pogon, dva manjša stroja, od katerih je eden opremljen z brusilno napravo, in krožno žago s svedom. Ta stroja sta na električni pogon z lastnimi motorčki. Predvidevajo, da bodo že v januarju prihodnjega leta pričeli proizvajati tudi s »Fres« strojem, ki ga bodo vili v Solkanu. Načrt za ta stroj je izdelal delavec mehanične mizariske delavnice Gaetan Russo.

Delavnica izdeluje vsakovrstno stav-

beno pohištvo za obnovo, izdeluje pa tudi fino sobno pohištvo in pisarniško opremo. V tem kratkem času svojega delovanja je invalidsko mizarško podjetje kljub začetnim težavam in pomanjkanju lesa izdelalo pohištvo za gimnazijo in okrajno poslovno zvezo v St. Petru, klopi za osnovno šolo in pohištvo za dve drugi stavbišči.

Invalidsko mizarško podjetje bo ta teden pričelo razširjati svojo delavnico za polituro in finejšje izdelke, ki bo obsegala 150 kv m prostornine. Prizidek bivšega skladišča lesa je že pokrit. Zgradili bodo samo vmesne stene med nosilci ostrešja in napravili tlak. Prihodnje leto bodo pričeli graditi večje stavbišče za lesni kombinat in avtokaroserijo. Nabavili bodo tudi nove stroje in pričeli z obsežnejšim obratovanjem ter tako dvignili svojo proizvodnjo, katere prebitek bo šel v invalidski sklad. Osnovni bodo tudi druga gospodarska podjetja za vzdrževanje vojnih vdov in sirot. Sekretar okrajnega združenja vojnih invalidov tov. Benčina Danilo je ob slovesnosti v svojem referatu predložil zbranim velik pomen invalidskih gospodarskih podjetij. Proslavo so zaključili z nastopom mirenškega pevskega zbora, godbe in ljudskim rajanjem. (Tanjug.)

Bilanca letošnjih počitniških kolonij

Ministrstvo za socialno skrbstvo LR Slovenije, ki je vodilo organizacijo in delo počitniških kolonij, je dokončno zbralo podatke s terena.

Organizacijsko vodstvo, ki je bilo pri ministrstvu za socialno skrbstvo LR Slovenije, je upoštevalo izkušnje in napake lanskega leta, izdelala navodila za počitniške kolonije in letovanja in razporedilo počitniške kolonije in letovanja. Organiziralo je pet tečajev za upravno osebje in vodje, vodilo propagando in zbiralo statistični material, organiziralo 32 okrajnih odborov za počitniške kolonije in kontroliralo organizacijo in delo vseh počitniških kolonij na področju LR Slovenije.

Ministrstvo samo je osnovalo in neposredno upravljalo 9 zdravstvenih počitniških kolonij. Okrajni ljudski odbori so na svojih področjih organizirali in upravljali 4 zdravstvene počitniške kolonije in 44 letovanj. LMS je organizirala 8 letovanj za pionirje, uprave domov pa so organizirale 11 letovanj za svoje gojence.

V zdravstvene kolonije je bilo poslanih 1776, na letovanje pa 11.726 otrok. Osnova izbire so bili socialni vidiki. Predvsem so se upoštevali otroci padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja ter bolehnih otroci socialno ogroženih družin. Skupno je bilo počitniških kolonij in letovanj 76, v katerih je bilo 13.502 otroka, in sicer v 162 izmenah.

Delo v kolonijah in letovanjih je vršilo upravno, administrativno, vzgojno in zdravstveno osebje, čigar skupno število je bilo 840. Izbor upravno administrativnega osebja je bil v splošnem zadovoljiv. Le v nekaj primerih, n. pr. v počitniški koloniji OLO Gorica se je pokazalo, da upravno osebje zaradi pomanjkanja strokovnega znanja ni bilo kos svojih nalogi. Toda že v drugi izmeni se je stanje izboljšalo, ker se je osebje potrudilo in si pridobilo izkušnje.

Ni pa bil zadovoljiv izbor vzgojiteljev, ki se je vršil na podlagi prostovoljnih prijav preko sindikalnih podružnic vzgojnih ustanov. Med osebje se je namreč vrinilo mnogo takih ljudi, ki jim ni bilo toliko do marljivega vzgojnega delovanja kot do lastnih ugodnosti in uživanja počitnice.

Za pomožno vzgojno delo je bilo določenih 125 mladencev, ki so obiskovali tečaj za vodje v počitniških kolonijah. Od teh jih je v kolonije odšlo komaj 50, vsi ostali pa so odšli na mladinsko progno. Tako jih je bilo tik pred pričetkom sezone treba nadomestiti z mladinci, ki tečaja niso obiskovali. Ker je poglavitno kulturno prosvetno in utrditev politične vzgoje eden osnovnih namenov počitniških kolonij, bo v bodoče treba izboru vzgojnega osebja posvetiti najskrbnejšo pozornost.

Mnogo težav je povzročil izbor stavb za nastanitev počitniških kolonij, ker imamo le malo poslopij, ki bi vsem pogojem odgovarjala. Posebne komisije, ki jim je bil izbor poslopja poverjen, so svoje delo prav zadovoljivo opravile.

Izbior otrok za počitniške kolonije so organizirali KLO s pomočjo šolskih vodstev ali sindikatov. Pred odhodom so bili vsi otroci zdravniško pregledani v šolskih poliklinikah ali zdravstvenih ambulantah. Zdravniški pregledi pa so bili ponekod prepovršni, tako da so prišli otroci v kolonije z zajedalci in težjimi tuberkuloznimi vnetji, takšni seveda v kolonije ne spadajo. V tem pogledu nekateri okrajni niso dovolj upoštevali navodil zdravnika. Stalni

zdravniki so bili samo v treh zdravstvenih kolonijah. V pretežni večini so bile kolonije brez zadostno zdravstvenega izobraženega osebja. Pa tudi kar se tiče političnega zadržanja izkor sanitetnega osebja ni bil zadovoljiv. Glavni odbor RKS je zadovoljivo poskrbel za zdravila.

Za počitniške kolonije so bili odobreni posebni dodatki hrane. Povprečna kalorična vrednost prehrane se je gibala med 3500 do 3700 kalorij. Pripravo so ovirali premajhni štedilniki. Kolonije so si morale pomagati s perilnimi in navadnimi kotli. Ponekod niso ustrezale kuharice in je zaradi tega trpela kakovost hrane. Težave so bile pri nabavljanju živil. Odkazi za preskrbo se v tem pogledu niso povsod znali. Delo ekonomov v počitniških kolonijah je bilo prenaporno, ker je bila oskrba v veliki meri odvisna od njihove iznajdljivosti in od organizacijske poudetnosti. V vseh kolonijah se je hrana delila v 5 dnevni obrokih.

Prosvetno in politično delo v počitniških kolonijah se je vršilo po krožkih (prirodopisni, zemljepisni, pevski, dramatični, modelarski, šahovski, šivalni). Ker je bila pozornost otrok s temi krožki močno zainteresirana, so otroci iz krožkov prinesli precej znanja. Zlasti sta uspela modelarski krožek v koloniji na Krku in šahovski krožek v Domalah. V kolonijah je bilo 146 prireditelj z obširnimi programom, 49 tabornih ognjev, izdelali so 505 stencasov. Važen del dnevnega reda je tvorila fizkultura. Prirejenih je bilo 138 izletov. Vsekakor so to prav lepi uspehi, ki pa bi bili lahko še mnogo lepši, če bi bilo vzgojno osebje bolj izbrano. V vseh kolonijah in letovanjih, razen v treh, so bili ustanovljeni pionirski odredi.

V kolikor so znale uprave kolonij najti povezavo s terenom, je bilo sodelovanje množičnih organizacij (v obliki patronatov nad kolonijami) živahno. Zlasti so aktivno sodelovale s prostovoljnimi delom in nabiranjem živil članice AFZ na Krku, v Stični, Brežicah, Konjicah, Ljubljani in Murski Soboti. Malo zanimanja pa so pokazale množične organizacije v Kranju in Kamniku. Posebno pa se je izkazal GO RKS, ki je kolonijam dodelil 150 postelj, 260 ruhih, 150 žimnic, 150 odej, raznih živil v skupni teži 11.445 kg, 150 parov čevljev ter precej perila in obleke.

Kontrola v počitniških kolonijah so v glavnem vršile ustanove, ki so jih organizirale. Kontrolo nad vsemi pa je izvajalo ministrstvo za socialno skrbstvo LRS in GO LMS. V kolikor je bilo to izvedljivo, so bile vse ugotovljene napake takoj odpravljene. Ministrstvo za zdravstvo LRS pa je kontroliralo delo okrajnih zdravnikov, ki se v pretežni večini niso dovolj zavedali svojih dolžnosti do kolonij. Ministrstvo za socialno skrbstvo LRS je pomagalo upravam kolonij z nasveti in navodili ob instruktivnih obiskih.

Za počitniške kolonije, ki jih je organiziralo ministrstvo za socialno skrbstvo LRS, je bilo na razpolago 4.561.080 dinarjev. V tej vsoti so zapadela proračunska sredstva ministrstva v znesku 2.347.400 din, ostalo pa so prispevali: Uprava socialnega fonda OF — 500.000 din, GO RKS 650.000 din, GO RKJ 600.000 din, LR Hrvatska 300.000 dinarjev (za 200 hrvaških otrok) in sindikat železničarjev 143.680 din. Od navedene vsote je bilo porabljenih 4.407.834 din. V teh kolonijah so znašali povprečni ohrbni stroški na otroka 42,51 din dnevno. Okrajni ljudski odbori pa so potrošili za kolonije, ki so jih sami organizirali, 4.405.028 din. Povprečni ohrbni stroški v teh kolonijah so znašali 34,43 din dnevno na otroka.

Da so počitniške kolonije dosegle svoj zdravstveni smoter, dokazuje dejstvo, da so se otroci vračali na svoje domove s povprečnim prirastkom na teži 1,62 kg.

Počitniške kolonije in letovanja so v letošnji sezoni v glavnem izpolnile svoje socialno, zdravstveno, kulturno, prosvetno in politično poslanstvo in s tem prispevale precejšnjo delo v vzgoji in usposabljanju bodočih delovnih kadrov.

D. L.

DVOJE POLIUDNIH DEL O NAŠI PETLETKI

Popularizacija našega petletnega plana, razlaga velikega pomena planskega gospodarstva za ureditev gospodarske moči države, za zgraditev socializma bo še dolgo ena najvažnejših političnih nalog vseh naših organizacij in vseh ustanov in šoliteljev, katerih naloga je ljudstvo učiti in mu kazati pot skozi težave in odrekane v lepše življenje. Plan je zakon, ki ga moramo izvesti in ga bomo izvedli. Toda potrebna je trajna, vsakodnevna borba po tovarnah, gradiliščih, rudnikih, železnicah in na kmetih. Premagati bo treba številne težave, iskati novih načinov dela, novih virov surovin itd. Vse to pa ni mogoče brez zavestnega sodelovanja ljudskih množic, brez iniciative delavcev po tovarnah in rudnikih, brez požrtvovalne delavnosti kmetičkih množic. Uspehi, ki smo jih že dosegli, kažejo, da so naši ljudje pripravljeni na največje napore, če vedo zakaj delajo. Zato je potrebno, da ljudem stalno razlagamo kaj nam bo prinesel naš petletni plan, kako se bo z izvajanjem tega plana dvigalo naše blagostanje, kakšna je razlika med anarhističnim kapitalističnim gospodarstvom in planskim gospodarstvom v naši novi državi. To ni trenutna, temveč trajna, mobilizacijska naloga.

O našem petletnem planu smo še pred malo pisali, premalo gradiva smo še dali našim aktivistom, da bi znali množicam plan tako približati, da bi se vsak od nas zavedal, to ni samo naš plan, temveč tudi moj plan, da moram tudi sam čim več prispevati za njegovo uresničitev. Res, petletni plan je bil objavljen v toliko izvodih, da bi lahko prišel v vsako našo hišo. Toda manjka nam izčrpane analize o planu, kakršne pišejo n. pr. v Sovjetski zvezi o svojih petletkah. Preveč pa nam manjka poljudno pisanih knjig in razprav, ki bi znale naš petletni plan približati najpreprostejšemu človeku.

Deloma sta to vrzel zamažili dve knjigi, ki smo jih pred nekaj dnevi dobili od »Mladinske knjige«. Prvo brošuro, obsegajočo 34 strani, je napisala Katja Špurova, »Po novih poteh« je naslov brosure, ki obravnava, kako bomo z novimi načini dela, z izsuševanjem močvirij, z uvajanjem modernih strojev, s selekcijo semen dvignili našo kmetijsko proizvodnjo. Kaže nam, kako bomo z večjim pridelkom krme in z boljšo krmo, z modernimi hlevi, dvignili našo ži-

vinorejo. Govori tudi o pomenu zelenjave in o pospeševanju industrijskih rastlin in o zboljanju našega sadjarstva. Danes, ko se kaže, da je rekonstrukcija kmetijstva eno silno perečih vprašanj v našem planskem gospodarstvu, in ko vemo, da bo to rekonstrukcija mogoče izvesti le z zavestnim sodelovanjem kmetov, nam tako poljudno pisane knjižice o prednosti novih načinov v kmetijstvu silno prav pridejo. Res, da knjižica ne zajame celotnega problema petletnega plana v kmetijstvu, zadržanja, ki bo glavna oblika za uvajanje našega kmetijstva v plan se sploh ne dotika, kakor tudi še nekaterih drugih stvari ne, toda to bodo nadomestile druge brosure, ki bodo verjetno še izšle. Knjižica je kljub temu dobrodošla. Ker jo je izdala »Mladinska knjiga« sklepamo, da je namenjena predvsem mladini, toda s pridom bo služila tudi odraslim, posebno našim organizacijam po vseh kot pripomoček za njihovo množično delo. Knjižico priporočamo tudi šolam.

Isto velja tudi za Fr. Slokanovo knjigo »Povest o belem kruhu«, ki jo je tudi izdala »Mladinska knjiga«. Tudi to delo bo s pridom služilo razen mladini tudi odraslim. Preprostim ljudem so nekateri članki v naših časopisih in govori naših voditeljev mnogokrat težko razumljivi in naši aktivisti so mnogokrat v zadregi, kako približati te stvari množicam, tako tudi plan sam. Pri tem jim bo Slokanova knjiga dobrodošla pripomoček. Med narodno-osvobodilno borbo so marsikje organizirali skupne bralne krožke. Pozimi bi tudi sedaj mogli marsikje preiti k takemu načinu vzgojnega dela. Slokanova knjiga bo za to zelo primerna, ker nudi obilo snovi za razgovor. Tudi v šolah bo bodo lahko čitali, saj danes šolam zelo manjka knjig za vse realne predmete.

»Povest o belem kruhu« je obširnejše delo kakor ono Katje Špurove. Obsega 133 strani in obravnava skoraj vse probleme iz našega petletnega plana, skora najmanj se še dotika kmetijstva. Na nekaterih mestih je delo še pregesto-besedno in skuša pojasnjevati tudi stvari, ki niso v direktni zvezi s planom. Zaradi česar zgubljata na preglednosti in na večjem poudarku pomena samega planskega gospodarstva. Šolam pa bo to najbrže prav prišlo.

Knjiga obsega 11 poglavij, z mnogimi podnaslovi. Kaže nam, da je naša zemlja bogata, pa nam doslej ti zakladi

niso služili, in zakaj ne. Na poljuden način nam razlaga razliko med kapitalističnim gospodarstvom in gospodarstvom, ki ga gradimo mi. Pot do gospodarstva je samo v trdnem delu. Za izvedbo petletnega plana bomo potrebovali številne delavce. V knjižici se dotakne tudi vprašanja kulture, kako je rast kulture odvisna od materialnih razmer. Pokaže tudi, kako so vse gospodarske panoge povezane med seboj, dotakne se problema bratstva jugoslovanskih narodov in dolžnosti kulturnih delavcev, da se tudi ti vključijo v plan.

V knjiži so tudi stvari, ki motijo. Potrebno je, da vključimo ženo v produkcijo, toda govoriti, da je gospodinjstvo luksus, ne moremo. Pri tem vprašanju je potrebno še rešiti mnogo vprašanj — vprašanje otroških jasi, domov igre in dela in drugega, česar se pisatelj ni dotaknil. V poglavju »Plan in traktor« se ni najbolj posrečeno lotil tega vprašanja. To vprašanje bo treba drugače pojasnjevati, kakor to dela pisatelj. Vprašanje, kako pripeljati kmetu do modernih načinov dela, je eno najvažnejših vprašanj, postavljeno pa mora biti tako, da ne bo v kmetu niti najmanjšega dvoma. Vse samo s kmetovim zavestnim hotenjem, njegove lastne izkušnje naj mu kažejo pot. To iz omenjenega poglavja ni razvidno, pisatelj je tu preveč katederski učitelj pa premalo poznavalec kmetove duše. Zelo tudi moti poglavje o znanstvenikih. Res je, da je naša znanost mnogokrat preveč kabinetska pa premalo povezana z nalogami življenja, kar brez dvoma zahteva preokreta. Treba pa se je teh stvari le drugače lotiti, kakor se jih je lotil pisatelj.

S temi pripombami nikakor nečemo zmanjšati pomena Slokanovega dela. Narobe, zaradi izredne važnosti poljudne razlage plana ponovno poudarjamo njen pomen. Kakor smo že rekli, ne pripočnemo jo samo mladini, temveč tudi odraslim. Potrebno pa bi tudi bilo, da bi ta knjiga bila vzpodbuda novim pisateljem, ki bi se z novimi deli pripomogli k uspešni borbi za izvedbo plana. Naši aktivisti in naši predavatelji po ljudskih univerzah, študijskih krožkih itd. pa v njej ne bodo črpali le vsebine, temveč se bodo učili tudi oblike, kako je treba ljudem pripovedovati, da jih bodo z zanimanjem poslušali tudi preprosti ljudje, delavci in kmetje, tisti, od katerih je najbolj odvisna uspešna izvedba našega plana. Ag.

»Izseljeniška kolonija« - nov stanovanjski blok v Beogradu

V Beogradu, kjer je bilo med vojno porušeno 80% hiš, je stanovanjsko eno najbolj perečih vprašanj mestnega odbora. S pomočjo množičnih delovnih akcij Ljudske fronte je Beograd v pičlih dveh letih spremenil svojo sliko opustošenega mesta. Ljudska oblast je ukrenila vse potrebno, da postane Beograd tudi po zunanosti glavno mesto jugoslovanskih narodov.

Skupina izseljencev iz Kanade pred dograjeno zgradbo njihove kolonije

Toda vse to, kar se je obnovilo in nanovo zgradilo doslej, ne bi bilo možno v tako kratkem času brez visoke zavesti članov frontnih organizacij, ki so se vedno v velikem številu odzvali prostovoljnimi akcijam.

Največji stanovanjski bloki v prvem letu petletke so zrastle na Severnem bulvarju, Cviljevi ulici a največja je tako imenovana »Profesorska kolonija«.

Na jugovzhodnem delu Beograda, na vzpetini, ki je bila pred štirimi meseci še popolnoma gola, je zrasel nov stanovanjski blok, tako imenovana »Izseljeniška kolonija«. To ime je dobilo gradilišče zaradi tega, ker so štiri velike trnadstropne zgradbe pripravili za jugoslovanske izseljence, v pretežni večini za one iz Kanade, ki jih je naša preko-oceanska ladja »Radnik« iskrcala v splitski luki v novembru (tretja grupa iz Kanade).

Sedaj se v te zgradbe vseljujejo prve družine, čeprav stanovanja še niso popolnoma urejena. To velja pred vsem za kopalnice, električno in vodno napeljava. Pri urejanju (zaključnih delih) pomagajo izseljenici sami v prostem času. Stanovanja so moderna s kopalnico in balkoni, s katerih se ti nudi razsežen pogled po Donavi navzgor. Blok bo povezan s prometnimi centri z novo tlakovano ulico, katere dela so v zaključni fazi.

Večina izseljencev je do sedaj stanovala po raznih sindikalnih domovih ali pri sorodnikih. Sami pravijo, da niso pričakovali, da bodo v tako kratkem

času dobili lepša stanovanja, kot so jih imeli pred odhodom iz tujine.

Ceprav sem že v Kanadi med narodno-osvobodilno borbo in po osvoboditvi globoko veroval v ljudsko oblast nove Jugoslavije, sem zelo presenečen nad vsem tem, kar sem videl v treh tednih je pripovedoval tov. Stančič Savo, ki se je pred dvajsetimi leti izselil v tujino. »Kamor se ozrem, povsod se grade nove

tovarne, hiše, ceste, ljudska prosveta pa napreduje z velikimi koraki; delovnemu človeku se izkazuje vse priznanje.«

Tov. Stančič, ki je s svojo ženo razmeščal pohištvo, mi je pripovedoval, koliko je moral v tujini izkusiti, predno je dobil zasluzek, o bedi v letih krize ob prenapoljenih magacinih, o nečloveškem odnosu nekaterih delodajalcev do delavcev, pa tudi o rasni mrznji.

Ko sem ga vprašal, v čem vidi največjo razliko po dvajsetih letih odsotnosti, je nadaljeval: »Največje in najlepše je bratstvo in enotnost naših narodov. Obiskal sem rodni kraj Mokrin in druge kraje v Banatu. Tu ni več nobenih sledi o nacionalnih in strankarskih razprtjih, ki so poprej zastrupljale odnose med ljudmi.«

Tovarišica Milenković, ki je svoja mlada leta preživela v Beogradu v velikem ubožstvu in pomanjkanju (stariši so ji že zgodaj umrli) je s pomosom pripovedovala o naših otrocih in njihovi bodočnosti. »Medtem, ko pri nas v FLRJ, skoro ni več zapuščenih otrok in je vzgoja otrok največja skrb naše ljudske oblasti, je v Ameriki tudi v manjših mestih število teh otrok silno naraslo.«

V stanovanjske hiše se bo vsega skupaj naselilo okoli 40 izseljeniških družin iz Kanade in zapadnih držav. To znova dokazuje veliko skrb naše ljudske države za sinove naše domovine in predstavlja obenem nov udarec tuji in domači reakciji, ki jim je hotela z najhušimi klevetami o novi Jugoslaviji in na druge načine preprečiti vrnitev v domovino. K. B.

André Gide - Nobelov nagrajenec

Prav za prav bi nas ne smela začuditi najnovejša odločitev reakcionar-nih politikov iz švedske akademije, da podelijo letošnjo Nobelovo nagrado znanemu francoskemu dekadentu Andréu Gideu, ko se je prav ista akademija že zdavnaj diskreditirala s tem, da je šla mimo največjega svetovnega pisatelja Leva Tolstojga, mimo svetovno znanih književnikov kot so Maksim Gorki, Henrik Ibsen, Anton Čehov, Marc Twain, Emile Verhaeren, Henri Barbusse, Bernard Shaw, Thomas Hardy, Theodor Dreiser, Upton Sinclair, Georgij Brandes, Martin Andersen Nexø, Karel Capek, ko skratka v 47 letih, to je od leta 1901 (ko se je nagrada ustanovila), ni nagradila niti nega najvidnejših predstavnikov napredne misli v literaturi. Maska »apolitičnosti«, ki si jo je nadela komisija za podeljevanje Nobelovih nagrad, pa je le preveč prozorna in tako nepriznavanje resničnih moštrov svetovne književnosti nikakor ni slučaj, kot prav tako ni slučaj lanske priznanje nagrade napol pozabljenemu nemškemu mistiku Hermannu Hessu, čigar dela so se v tretjem cesarstvu kaj rada ponatiskovala — saj se z nobeno izjavo proti Hitlerju tudi ni »kompromitiral«.

Ne glede na to, da švedska akademija tako malo upošteva voljo velikega ustanovitelja nagrade Alfreda Nobela, ki jo je določil ljudem, ki so s svojim delom med letom največ prispevali k utrditvi svetovnega miru, pa dokazuje prav letošnji izbrane za nagrado skrajno reakcionarno stališče akademije, ko v povojni dobi, ki za prenekateri narod pomeni resnično

nov dobo, ni mogla najti nič bolj pozitivnega kot delo Andréa Gidea. Danes, v docela novi stvarnosti, ne pomeni priznanje Andréu Gideu le anahronistično pogrevanje njegovega nikdar zaslužene pomena, danes je to očitno izjavljanje vsega naprednega dela sveta, porog nad njim. Švedska akademija se očitno ne more sprijazniti z mislijo, da se je ves napredni svet končno le izkopal iz brezalnega in brezračnega vzdušja na brezup obsojenega individualizma, ki nas je dušil pred in po prvi svetovni vojni. Hotela bi, da se še kar naprej ogrevamo ob boleštni razgranosti najrazličnejših »iskateljev« (od katerih eden je André Gide), ki so s svojim zanikanjem smisla življenja, smotrov, ki bi mu dajali vrednost in pomen, že itak ogromno prispevali k še nedavni razbičanosti duhovnega sveta. Nova doba, ki zahteva novih, zdravih sil, gre pač mimo švedske akademije, mimo njenega letošnjega izvoljenca Andréa Gidea, z njegovim otopenim slikanjem sveta v razpadu. Preveč se ji je človek zdravega odnosa do življenja, preveč ji je potrebna vera v življenje, da bi le za trenutek priznala Andréa Gidea, ki ji s svojim cinizmom te vere pač ne more dati. Saj je prav on v času najhušje preizkušnje lastnega naroda, v času nemške okupacije, pisal v svoj »Vojni dnevniki«: »Ne bomo mi prerodili Francije, ampak on... Tudi ti, ki jih je Hitler pokoril, se bodo kmalu navduševali nad njim« (Literaturna gazeta 22. 11. 1947).

Tako se je izmalčil plemeniti namen Nobelovih nagrad v poveličevanje narodnega izdajalca.

ogrske monarhije, pa tudi v stari Jugoslaviji ni bilo lahko. Zato pa je tem bolj aktivno danes, ko ga ljudska oblast podpira. — Temelj gledališkega življenja v Osijeku so ustvarili tedaj znani igralci iz Beograda, Zagreba in Ljubljane; glasbeno stran pa so v začetku prevzeli umetniki iz Češke in Poljske. Prvi gledališki direktor je bil dr. Nikola Andrić. Tako se je končno uveljavil na osiješkem gledališkem odru materni jezik ter zamenjal vse dotlej tuje, to je nemški oziroma madžarski. Osiješko gledališče je v 40 letih dalo precejšnje število priznanih umetnikov. Zlasti dela intenzivno po osvoboditvi, ko prireja predstave ne samo v Osijeku, ampak tudi po vseh večjih krajih Baranje in Slavonije.

Dopisi »Ljudski pravici«

Ob zaključku terenskih del telefonske sekcije Ljubljana II.

Telefonska sekcija Ljubljana II je 30. novembra zaključila vsa gradbena dela, predvidena v letu 1947. Če si po bližje ogledamo dela, ki jih je izvršil delovni kolektiv sekcije, moramo priznati, da je častno izvršil svojo nalogo. Plan je predvideval zgraditev novih telefonskih vodov med vsemi važnejšimi delovnimi središči in to med Hotočrsko, Vrhniko in Ljubljano, med Ljubljano in Grosupljem, med Grosupljem in Kočevjem, med Novim mestom in Črnomljem, Zidanim mostom, Ljubljano in Rakekom. V planu je bila predvidena tudi obnove po okupatorju popolnoma uničene napeljave Ribnica—Loški potok.

Ker je delavstvo pravilno razumelo važnost in nujnost dela, je delo tako napredovalo, da je vodstvo lahko vključilo v plan še v začetku nepredvidena dela: pleskanje montaže na trasi Ljubljana—Kočevje, Ljubljana—Novo mesto in Zagorje—Zidani most. Med Loškim potokom in Rakekom so bili v razdalji 30 km izmenjani vsi prepereli drogovi, prav tako med Novim mestom in Črnomljem ter Novim mestom in Brezgom. Potegnjen

je bil nov telefonski vod med Birčno vasio in Rožnim dolom.

Ob gradbi nove avtomobilske ceste Ljubljana—Vrhnika je bila celotna trasa prestavljena, ojačana ter urejena montaža. Zaradi gradbe nove železniške proge Preserje—Borovnica je bila zgrajena 7 km dolga nova trasa. Manjša ojačevalna dela so bila izvršena tudi na trasi med Logatecem in Rovtami, Ljubljano in Polhovim gradcem, med Vrhniko in Horjulom ter telefonski trasi ob železniški progi Brezovica—Vrhnika, Drogovi pa so bili tudi izmenjani med Novim mestom in Škocjanom pri Mokronogu. Potegnjeni so bili zračni kabli v razbremenitev lokalnega žičnega omrežja na Vrhniki, Trbovljah, Hrašniku, Črnomlju, Novem mestu in Logatcu. Žično omrežje je bilo urejeno in ojačano v Zagorju in Ribnici.

Delo po planu je bilo kljub nepredvidenim delom, ki so jih vršili vsopredno, izvršeno že 29. oktobra, a vsa ostala dela so bila zaključena 30. novembra.

K tako lepim uspehom jim je znatno pripomogla tudi nesebična pomoč vojske in sindikalne podružnice, ki je organizirala prostovoljno delo na nekaterih delovnih mestih. Dane.

Predkongresno zborovanje žena v logaškem predelu okraja Rakek

Dne 9. decembra je bilo v Kulturnem domu Gorenjega Logatca predkongresno zborovanje organizacij AFZ. Na zborovanje so žene prišle iz vseh sosednih vasi.

Z zanimanjem so poslušale referat članice okrajnega tajništva AFZ, ki je obrazložila pomen II. kongresa AFZ Jugoslavije, ki bo v januarju 1948, in kongresov, ki so bili med osvobodilno borbo in po osvoboditvi.

V referatu je nakazala, koliko so žene prispevale k dvigu in utrjevanju ljudske oblasti, obnovi podeželja itd.

Po referatu so živahno diskutirale o gospodarskih, socialnih in prosvetnih nalogah. Zadale so si nalogo, da bodo pri izvajanju sklepov vedno dosledne.

Diskusija je pokazala, da so žene voljne dela, ki je potrebno za izvedbo petletnega plana. Logar Julka

KROPA. Podjetje »Plamen« ki izdeluje vijake in žeblice, je izpolnilo svoj letni plan dne 11. novembra, povišani plan pa 17. novembra, t. j. 44 dni pred rokom. Proglashenji je bilo 15 udarnikov, ki so presegli normo od 20—45%; trije novatorji so prejeli pismeno pohvalo in denarno nagrado, 12 tovarišev in tovarišice pa je bilo pohvaljenih. — Mladina našega kraja se pridno udeležuje v fizikulturi. Pri tekmovalstvu za Zren je prejel eden zlato značko, 8 tovarišev je do bil srebrne značke, 3 bronaste, 45 pa mladinske značke.

Začetek odrske sezone v Ilirski Bistrici

V zadnjem času smo imeli kar tri odrede predstave v Ilirski Bistrici. Ljudsko gledališče Ilirska Bistrica-Trnovo je z velikim uspehom uprizorilo Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Uspeh, ki ga je doživela ta predstava, ni samo v dobrem podajanju, temveč tudi v tem, da naši ljudje razumejo veličino Cankarja.

V svojem težkem delu so našli čas za kulturno delo tudi naši rudarji. Naštudirali so komedijo Valentina Katajeva »Milion težav«. Čeprav smo imeli pri tej uprizoritvi pred seboj večino igralcev, ki so bili prvič na odru, je bil uspeh nepričakovano dober. Vsebine pa je opozarjala, da bodo ostali osamljeni vsi tisti, ki se nečesto vključijo v skupne dele svojega naroda.

Tudi naši pionirji so nam pokazali, kaj zmorejo. Uprizorili so »Pionirje iz Tihega Dola«. Moramo priznati, da so se dobro odrezali. Posebno dobra je bila tehnična ureditev odra in živalskih oblik.

Zadnje odredke predstave so še enkrat pokazale veliko zanimanje našega ljudstva za odredke umetnosti. Dvorana je bila vedno nabita polno ljudi. T. F.

Knjižničarski tečaj v Celju

V dneh 2., 3. in 4. decembra je bil v Celju v prostorih ljudske knjižnice »Ivana Cankarja« knjižničarski tečaj, ki ga je organiziral Ljudsko prosvetni svet za Celje-mesto in okolico. Tečaja se je udeležilo 21 tečajnikov, večinoma iz vrst mladine.

Na tečaju so predavali: profesor Novak Vlado o zgodovini slovenskega in jugoslovanskega slovetva, Ocvirk Petrina o pomenu knjige, in pisatelj Fran Roš o pomenu mladinske knjige, Trobiš Stefan o karakterju narodno-osvobodilne borbe, ravatelj Orel Tine o pomenu politične literature, profesor Orožen Janko je dal pregled sovjetske literature, Rožanc Marcel pa je referiral o povezavi v »Našo knjigo in na eplošno o knjižnih založbah v Sloveniji. S praktičnim delom v knjižnici je tečajnike seznanil Denisa.

Po vsakem predavanju se je razvila živahna diskusija, ki je pokazala, kako zelo je bil potreben ta tečaj in da bo moralo nujno slediti še več takih tečajev. D. Z.

Razstava sovjetske likovne umetnosti

A. Gerasimov je v »Pravdi« 25. novembra 1947 objavil članek, ki se nanaša na razstavo slikarstva, upodablja-joče umetnosti in grafike in ki je bila otvorjena v svečanih dneh 30-letnice Velikega oktobra. V članku nam pri-znani slikar seznanj z delom in cilji sovjetske likovne umetnosti, ki tesno povezana z ljudstvom, rešuje sodobne pereče probleme in aktivno sodeluje v osvobodilnem gibanju človeštva iz-pod kapitalističnega jarma; skratka, seznanj nas s sovjetsko umetnostjo. Sovjetska socialistična likovna umet-nost v nasprotju z brezidejnostjo in apolitičnostjo buržoazne umetnosti pre-raja in dalje razvija tradicijo najbolj-ših in najpomembnejših mojstrov iz preteklosti. Poleg tega pa je prav doba velikega Stalina s svojim socialističnim načinom oblikovanja ogromno prispe-ovala v svetovno zakladnico umetniških dragocenosti. Vir današnje sile sovjet-ske umetnosti in hkrati njeno garan-cijo pa predstavlja baš tesna vez z ljudstvom, delo pod istimi perspekti-vami, stremljenje k istim ciljem.

Na razstavi so zbrana dela samo zadnjih dveh let. Preseneča bogastvo motivov iz sovjetske stvarnosti, dalje obilica motivov, zajemajočih iz velike domovinske vojne ter monumentalnosti del, posvečenih slavni preteklosti Rusije. Se pred nekaj leti je bilo opaziti na razstavah nekakšno nedovršenost,

nepopolnost slik, skic, pejzažev. Na se-danji razstavi pa prevladujejo nasprotno zrele, mojstrsko dovršene idejne slike, resnični portreti in realni pej-saži. Očitna je osnovna tema razstav-ljenih del — junaška borba sovjetske-ga človeka za ostvareitev komunističnih idealov, centralni lik pa predstavlja pozitivni junak sodobne stvarnosti. Od vsepovsod veje dih velike dobe: tako s platen slik, kot marmornih in bronastih kipov. Pozitivna stran razstave je tudi v tem da je dala prostor poleg starih že priznanih umetnikov tudi mladim talentom, ki so se z dokaj močnimi deli prvič predstavili na vsevez-ni razstavi. Hvalevreden je tudi nastop celih umetniških kolektivov posamez-nih republik. Veseli nas — zaključuje pisec — da nas je baš ta razstava pre-pričala, da imajo sovjetski likovni umetniki vse pogoje, možnosti in sred-stva, da se smelo polaste vseh vrhov upodabljaajoče umetnosti, ki so mogoči le v sovjetski socialistični umetnosti.

Hrvatsko narodno gledališče v Osijeku slavi 40 letnico svojega dela

Dne 7. decembra je proslavilo Na-rodno gledališče v Osijeku 40-letnico svojega dela, ki zlasti v pogojih avstro-

KONFERENCA SVETA ZUNANJH MINISTROV V LONDONU

Nadzorstvo nad vsemi gospodarskimi in finančnimi posli v Nemčiji

London, 12. decembra (Tass). Svet ministrov za zunanje zadeve je nadaljeval 10. decembra pod predsedstvom ministra za zunanje zadeve ZSSR Vjačeslava Molotova razpravo o ekonomskih načelih Nemčije. Ministri so najprej proučili 21. in 22. paragraf britanskega predloga o vrstnem redu, po katerem bo Nemčija izpolnjevala svoje obveznosti do zaveznikov sil.

Ameriška in britanska delegacija sta trdovratno vztrajali, da bi imeli prvenstvo tisti okupacijski stroški in zneski, ki so jih imele okupacijske sile v zvezi z uvozom raznega blaga v Nemčijo, ki ga je Nemčija prejela za zadovoljitev potreb prebivalstva. Čeprav po postopku, glede katerega je bil poprej dosežen sporazum, še ni prišel čas za razpravo o teh vprašanjih, sta si ameriška in britanska delegacija na vsi moč prizadevali, da bi ta vprašanja takoj proučili, in sicer ločeno od reparacij.

Sovjetska delegacija ni pristala na to, da bi razpravljali o tem vprašanju ločeno od drugih vprašanj o reparacijah. Glede izplačila vseh, ki so jih izdale kontrolne sile za uvoz in porabile kot okupacijske stroške, je sovjetska delegacija predlagala nekaj amendentov k britanskemu predlogu. Sovjetska delegacija je pristala na to, da se določi v mirovni pogodbi vrstni red izplačevanja teh vseh in da so to prednostna izplačila.

Pri razpravi o teh točkah britanskega predloga je ameriški minister za zunanje zadeve Marshall izjavil, da ZDA ne pristanejo na to, da bi postavili izplačevanje reparacij iz tekoče industrijske proizvodnje kot pravilo, čeprav je ameriška delegacija na moskovskem zasiedanju Sveta ministrov za zunanje zadeve pristala na to, da bo proučila potek izplačila reparacij iz tekoče industrijske proizvodnje.

Francoski minister za zunanje zadeve Bidault se je omejil na nekaj nejasnih fraz, iz katerih pa se je vendarle moglo jasno videti, da se francoska delegacija tudi v tem vprašanju strinja z ameriško in britansko.

Tako ni bilo mogoče doseči sporazuma o 20., 21. in 22. členu britanskega predloga.

Nato je pričel Svet ministrov razpravljati o 23. členu britanskega predloga, ki določa, da ostanje delnice nemških podjetij, ki so prešle v roke tujih sil ali njenih državljanov po 8. maju 1945, še nadalje v njihovi posesti pod pogojem, da to odobri Zavezniški kontrolni svet. Zavezniški kontrolni svet pa bo izdal potrebne zakone za izvedbo tega predpisa. Ameriška in francoska delegacija sta podprli ta britanski predlog.

V Nemčiji gospodarijo tuji

Molotov je predlagal, da bi spremeni besedilo tega člena in dali tako potrebna jamstva glede nemških podjetij, ki so jih dobile zavezniške sile na račun reparacij. Prav tako je predlagal, da se ustanovi nadzorstvo nad vsemi gospodarskimi in finančnimi mednarodnimi posli, ki se tičejo Nemčije in se razveljavijo sporazumi, na podlagi katerih so tuji nezakonito dobili nemško premoženje, in o čemer je tisk navedel že več jasnih dejstev. Rekel je, da je nadzorstvo nad vsemi ekonomskimi in finančnimi mednarodnimi transakcijami neogibno potrebno, kakor to določa besedilo potdamskega sporazuma. Zavezniški kontrolni svet do sedaj ni uvedel tega nadzorstva. Imamo dovolj poročil, da stanje ni dobro in so se v Zapadni Nemčiji pojavila nezaželena dejstva, ki so vzela kontrolnim silam ugled. Takega stanja, da lahko gospodarijo tuji v Nemčiji, ki je bila osvobodena v vojni, ne bi smeli dopustiti, saj kupujejo tuji nemško imovino od vseh strani.

Ker pa so nastopile delegacije treh zapadnih držav proti sovjetskemu amendentu, ni bil dosežen noben sporazum.

Svet je nato pričel razpravljati o 24. členu britanskega predloga glede zakonodaje o lastnini, ki velja sedaj v Nemčiji.

Molotov je kot razumljivo dejstvo poudaril, da bodo ostala vsa podjetja na nemškem ozemlju »del gospodarskih virov Nemčije«, da pa je predlagana formulacija nejasna in nedoločna. Sovjetska delegacija je zato predlagala, naj bi na koncu prvega stavka tega predloga dodali pravek: »To pa ne sme poslabšati stanja premoženja, ki je prešlo na podlagi potdamskega sporazuma v last kolonialnih sil.«

Marshall je poskušal prikazati amendemente sovjetske delegacije kot prizadevanje, da bi Sovjetska zveza dobila eksteritorialne pravice »na nemška podjetja, ki so prešla na podlagi potdamskega sporazuma v last Sovjetske zveze.«

Molotov je nato pojasnil, da Sovjetska zveza nikakor neče sprožiti vprašanja o kakršni koli eksteritorialnosti pravic glede tujega premoženja v Nemčiji. Smisel amendentov, ki ga predlaga sovjetska delegacija, je v tem, da bi upoštevali nekatere posebnosti in pravice na premoženje v Nemčiji, ki bo prešlo v last tujih držav ali pa njihovih državljanov v skladu s potdamskim sporazumom o vprašanju reparacij. Tak slučaj si lahko zamislimo takrat, je nadaljeval Molotov, ko bo prešlo to ali ono nemško podjetje v last državljanov ene izmed zaveznikov držav kot plačilo reparacij od strani Nemčije. Ali bi lahko smatrali kot nepravilno, če mirovna pogodba ne bi predvidevala možnosti nacionalizacije takega podjetja s strani Nemčije, ne glede na pristanek lastnika.

Za Marshallom se je tudi Bevin izrazil proti tem sovjetskimi amendentom.

Ker ministri niso dosegli o tem vprašanju sporazuma, so pričeli razpravljati o 25. členu britanskega predloga, ki govori o finančni reformi v Nemčiji. Ta člen pravi, da mora predložiti ustreza-

joči nemški centralni upravni organ Zavezniškemu kontrolnemu svetu predloge o finančni reformi Nemčije. Namen teh predlogov je ustvaritev trdne podlage za nemško valuto, za sistem obdavčevanja, za bančne zadeve, za državne dolge, za tečaj pri zamenjavi tuje valute, za višino mezd in cen, za zmanjšanje nevarnosti inflacije, ki jo povzroča prevelika kupna moč in za zavarovanje pravilne razdelitve finančnega bremena med nemškim ljudstvom, ki ga je prinesla vojna in njene posledice.

Marshall je predlagal, da bi črtali stavek, ki predvideva, da je treba izvesti program za finančno reformo do 31. marca 1948. To je predlagal zato, ker se ta člen sklicuje na centralni nemški upravni organ, torej je zopet tu vprašanje nemške vlade.

Molotov je izjavil, da sprejema sovjetska delegacija v celoti besedilo britanskega predloga. Britanski minister Bevin pa je odstopil od svojega predloga in se izrekel za ameriškega.

Tudi francoski zunanji minister Bidault je pristal na ameriški popravek.

V ZDA tiskajo nove bankovce za biconijo

Ko je britanska delegacija odstopila od svojega predloga, je Molotov vprašal, ali bi se odrekla britanska delegacija tudi svojemu novemu stališču, če bi sovjetska delegacija pristala na ta najnovejši predlog? Molotov je nato izjavil, da je ameriški amendent popolnoma podprt za razne separatne akcije v Nemčiji. Ta amendent sploh ne omenja Zavezniškega kontrolnega sveta in daje možnost, da se vprašanje finančne reforme reši na način, ki ga želi ameriška ali pa mogoče nekatere druge države, ne glede na sporazum štirih držav.

Kakor poroča tisk, je poudaril Molotov, so v Washingtonu že natisnili nove bankovce, namenjene za zapadno cono Nemčije. Z drugimi besedami, separatna odločitev za rešitev finančnega vprašanja je bila že vnaprej sprejeta. Politika in naprej pripravljene separatne akcije pa onemogočajo skupno akcijo štirih držav v Nemčiji. Ta politika izkiva nevarnost, da Nemčija ne bo enotna, kar je v nasprotju z interesi nemškega ljudstva. Taka politika je za sovjetsko delegacijo nesprejemljiva.

Na koncu je Molotov izjavil, da bo povedala sovjetska delegacija svoje končno mišljenje o amerškem amendentu, ko bo dobila pismeno besedilo.

Marshall je kategorično izjavil, da vlada ZDA ni izdala nikakega ukaza o tiskanju bankovcev za združeno anglo-ameriško ali za katero koli drugo cono. V zvezi s to izjavo Marshalla je treba omeniti, da so prinesli vest o tiskanju novih bankovcev v Washingtonu za Zapadno Nemčijo in o doseženem sporazumu o tem vprašanju med Američani in Angleži že največji londonski listi in da tega ni nihče demantiral.

Ministri so nato pričeli razpravljati o 26. členu britanskega predloga o likvidaciji kartelov, sindikatov, trustov in drugih monopolističnih organizacij. Mini-

stri so se sporazumeli, da sprejmejo ta paragraf s pripombo, da mora odobriti te predloge tudi nemško ljudstvo.

Na koncu so izrekli ministri svoje mišljenje o francoskem predlogu, da bi Zavezniški kontrolni svet povečal nadzorstvo nad razdelitvijo in porabo premoga, električne energije in industrije jekla v Nemčiji, in vodil nadzorstvo nad razdeljevanjem nemškega premoga in nemške električne energije drugim državam. Sovjetska in ameriška delegacija sta pristali na ta predlog, ker si je pa britanska delegacija pridržala pravico, da bo izrekla svoje mišljenje pozneje, o tem predlogu ni bil dosežen sporazum.

Seja Sveta ministrov 11. decembra

Na seji od 11. decembra so ministri pričeli proučevati predloge britanske delegacije o reparacijah in nivoju nemške industrije. Razpravljali so o 27. točki britanskega predloga, ki pravi, da je treba spremeniti splošna načela potdamskega sporazuma glede reparacij, da bi zadovoljili zahteve varnosti in potrebe nemškega gospodarstva. Nemčiji je treba pustiti zadostno količino proizvodnih sredstev, da bo mogoče proizvesti 10 milijonov ton jekla na leto, kot je dovoljeni nivo jeklarne proizvodnje v Nemčiji. Prav tako je treba dvigniti tudi proizvodno zmogljivost drugih industrij, ki so podvržene omejitvam. Ponovno je treba pregledati listo prepovedanih industrij.

Sovjetska delegacija je izjavila, da je ta točka britanskega predloga sprejemljiva. Po izmenjavi mnenj so ministri sklenili, da se določi proizvodni nivo jekla v Nemčiji na 11,5 milijona ton letno.

Ministri so nato prešli k proučevanju 28. točke britanskega osnutka, ki pravi, da je treba nemško industrijo progresivno obnoviti, upoštevajoč potrebo po izvozu premoga v osvobodene dežele. To točko britanskega osnutka kakor tudi francoski amendent so odložili zaradi proučevanja.

Nato so ministri izmenjali svoja mnenja glede 29. točke britanskega osnutka, ki predlaga novo razdelitev podjetij in strojev, ki jih je treba demontirati na račun reparacij pod pogoj spremeniene načrta o industrijskem nivoju. Ministri so se sporazumeli, da predložijo to točko britanskega osnutka s francoskim besedilom redakcijskemu komiteju.

30. točka britanskih predlogov, o kateri so ministri potem razpravljali, določa rok, v katerem naj bi kontrolni svet izdelal načrt za odstranitev nemških podjetij in strojev, ki jih je treba vnaprej odvzeti na račun reparacij. Francoska delegacija je predlagala, da bi pri tej točki upoštevali nujnost odvzema podjetij, ki imajo zvezo z industrijami vojaškega pomena in ki padejo pod prepoved. Sovjetska delegacija je podprla ta predlog. Dopolnilno je predlagala, da se določi rok ne samo za izdelavo načrta za odvzem podjetij in strojev, temveč tudi za dejanski zaključek dela likvidacije vojnega potenciala Nemčije. Diskusija o tem vprašanju je bila odložena.

Dvojna politika ameriške delegacije v Londonu

ZDA hoče vključiti Nemčijo v »Marshallov načrt«

Moskva, 12. dec. (Tass). Te dni so ZDA pokazale vsemu svetu, piše diplomatski urednik lista »Izvestija«, da ima njihovo stališče na londonskem zasiedanju v celoti izvor v »Marshallovem načrtu«, katerega cilji nasprotujejo potdamskim načelom. Ta neposredna povezava določb »Marshallovega načrta« s stališčem ZDA v Londonu v nemškem problemu je celo poosebljena. Ni treba omeniti, da je zelo malo verjetno, da bi mogel avtor »Marshallovega načrta«, ki priključuje zahodno Nemčijo kot ogroženo v reakcionarni blok zahodne Evrope, voditi dosledno politiko ustanovitve enotne demokratske Nemčije.

Toda to še ni dovolj. Med delom zasedanja je član ameriške delegacije Dulles odšel v Francijo, da bi dosegel fuzijo francoske okupacijske cone z »biconijo«, t. j., da bi se bolj povečal razkol Nemčije. V Parizu je Dulles odkril podpiral tiste reakcionarne sile, o katerih je kot delegat ZDA na zasedanju ministrskega sveta trdil, da so v povojni Nemčiji baje likvidirane.

Lowee, pomočnik zunanjega ministra ZDA, je izjavil, da države, kjer bodo komunisti prišli na oblast, ne bodo dobile pomoči na osnovi »Marshallovega načrta«, ali z drugimi besedami, da jih bodo proglasili za sovražnike ZDA. Toda kot dokazuje praksa, skriva »protikomunizem« ameriških oblasti v sebi borbo proti demokraciji na splošno, proti vsem manifestacijam demokracije, vseeno s strani katerega ljudstva, vsehvisi ameriško ljudstvo. Na srečo je bila samo nestrnarska demokratska organizacija nekega dela nemških intelektualcev »Kultur-bunde« ena izmed prvih žrtev »protikomunistične kampanje« generala Claya v ameriški okupacijski coni Nemčije.

Ni nobena tajnost, da v samih ZDA preganjajo pod firmo »protikomunizem« vse napredne organizacije, vstevši celo »Društvo« znanstvenega raziskovanja dela ali »Ameriško mladinsko organizacijo« borbe za demokracijo, ki so ju te dni proglasili za »prevratne«.

Vse to zgovorno dokazuje, da si ZDA ne predstavljajo s tem, da so zahodno Nemčijo vključili v »Marshallov načrt«, bodočnosti Nemčije tako, da bo, prvič, enotna neodvisna država, drugič, pa demokratska država. Kaj koristijo izjave predstavnikov ZDA v Londonu, po katerih stremijo po čimprejšji ureditvi nemškega problema v interesu »evropskega

sodelovanja«, v interesu zamenjanja miru v Evropi, dočim izven Lancaster housa hitijo pod pretezo uresničevanja »Marshallovega načrta« s razkosavanjem Nemčije in izvajajo pritisk na vse elemente »evropskega medsebojnega prijateljstva«, ki se ne strinjajo z delitvijo Nemčije in vse Evrope v dva sovražna tabora.

Dvojna politika, ki jo skuša izvajati delegacija ZDA v Londonu, ne bo nikogar prevarala. Neuspeh ali zagata londonskega zasedanja, ki ju na ves glas proglašajo ameriški in angleški listi, nista odvisna samo od nastopa ameriških delegatov, temveč tudi od dejanske politike, ki jo vodi ta ali ona država izven dvorane, kjer zasedajo ministri.

Uspešna trgovinska pogajanja med ZSSR in Britanijo

Moskva, 12. dec. (Tass). 10. decembra je bila zaključena prva faza britansko-sovjetskih trgovinskih pogajanj o medsebojnih dobavah in izpremembi pogojev za odplačilo kreditov, dobljenih med vojno.

Ker je bil dosežen sporazum o vseh glavnih vprašanjih, je britanski trgovinski minister Wilson odpotoval 10. decembra v Veliko Britanijo. Nadaljnja pogajanja s sovjetskim trgovinskim ministrom bo vodil v imenu Velike Britanije britanski veleposlanik v Sovjetski zvezi Peterson.

Madžar — državni podsekretar v rumunski vladi

Bukarešta 12. dec. (Tanjug). Ludvik Takac je prevzel funkcijo državnega podsekretarja narodnih manjšin v rumunski vladi.

Ob prevzemu funkcije je predsednik vlade dr. Petru Groza poudaril, da prisotnost Ludvika Takaca v rumunski vladi še enkrat potrjuje svobodo in enakopravnost, ki jo uživajo narodne manjšine v demokratski Rumuniji.

Predsednik dr. Groza je nadalje izjavil, da se rumunski narod zaveda, da pomeni enakopravnost in bratsko sodelovanje z vsemi narodnimi manjšinami jamstvo skupnega konstruktivnega dela pri graditvi države in glavni pogoj za zagotovitev notranjega miru ter prijateljskega sodelovanja s sosedi.

Po treh tednih hrabre in vztrajne borbe so se francoski delavci po nalogu centralnega stavkovnega odbora vrnili na delo

Pariz, 12. dec. (Tanjug). Francoski delavci so se po večini vrnili na delo in tako disciplinirano izvršili ukaz centralnega nacionalnega stavkovnega komiteja. Stavkajoči delavci so prišli pod vodstvom svojih voditeljev v skupinah pred podjetja, trdno odločeni, da izsilijo obljube, ki jih je bila vlada prisiljena dati po tritedenskem boju.

Delavci niso dovolili, da bi bila njihova vrnitev na delo pod policijskim nadzorstvom. Zato so rudarji na severu in na področju Pas de Calaisa, kjer je koncentrirala vlada močne policijske in vojaške sile, zahtevali, da se najprej odstranijo vojniki in policija. Stavkajoči delavci tudi zahtevajo, da se izpustijo aretirani tovariši.

Generalna konfederacija je poslala vsem sindikatom ukaz, naj zahtevajo da se čete in policija takoj umaknejo s področja rudnikov, aretirani rudarji pa izpustijo na svobodo.

Pred takimi zahtevami je bila vlada prisiljena popustiti. Minister za trgovino in industrijo Robert Lacoste je sprejel delegacijo rudarjev. Po obisku je voditelj delegacije izjavil:

Vlada je obljubila, da bo umaknila iz rudnikov vse policijske sile, kar pa se tiče izpustitve aretiranih rudarjev, je dala vlada samo nekaj obljub.

Komunike glavnega odbora Generalne konfederacije dela

Pariz, 12. dec. (Tanjug). Glavni odbor Generalne konfederacije dela je proučil položaj po končani stavki. Po sestanku je bilo izdano poročilo, v katerem pošilja glavni odbor borbene pozdrave delavcem, ki so se tri tedne hrabro in vztrajno borili, da bi zavarovali kupno moč.

Glavni odbor ugotavlja, da so bili doseženi v tej smeri načelni uspehi, da je dobil formalno obljubo o stabilnem odnosu med cenami in mezdami, hkrati pa potrjuje odločen sklep, da bo vztrajal v boju ob podpori delavcev in dosegel nova jamstva glede plač v skladu z zahtevami centralnega nacionalnega stavkovnega komiteja.

Glavni odbor Generalne konfederacije dela potrjuje svojo trdno namero, da bo vztrajno zahteval izpustitev aretiranih delavcev, da ne bo uveden postopek za dejanja, storjena med stavko in za razveljavljanje izrednih vladnih zakonov. Glavni odbor izraža popolno solidarnost delavskega razreda z žrtvami nasilja in zahteva, da se zbira pomoč z isto vnemo kakor doslej.

Sovjetsko uradno poročilo o pogajanjih z Madžarsko

Sporazum med SZ in Madžarsko o nemškem imetju na Madžarskem in o gospodarskem sodelovanju

Moskva, 12. dec. (Tass). Te dni so zaključili predstavniki vlade Sovjetske zveze in madžarske vlade pogajanja v Moskvi o gospodarskih vprašanjih, kakor tudi o vprašanju nemškega imetja na Madžarskem. Pogajanja so vodili v imenu Sovjetske zveze predstavniki zvezne državne uprave za sovjetsko imetje v tujih državah pri ministrskem svetu ZSSR, v imenu republike Madžarske pa delegacija madžarske vlade.

Kakor je znano, si je pridobila Sovjetska zveza s sklepom berlinske konference treh sil iz leta 1945, pa tudi na osnovni podlagi čl. 28 mirovne pogodbe z Madžarsko lastninsko pravico do bivšega nemškega imetja na Madžarskem. Tudi je znano, da sta Sovjetska zveza in Madžarska sklenili leta 1945. sporazum o gospodarskem sodelovanju za okrepitev gospodarskih odnosov med obema državama.

V soglasju s tem so se nanašala pogajanja: na eni strani na vprašanje izplačila Sovjetski zvezi, ki jih madžar-

ske fizične in pravne osebe dolgujejo nemškemu fizičnim in pravnim osebam, na drugi strani pa na reševanje določenih vprašanj, ki se nanašajo na delovanje mešanich sovjetsko-madžarskih družb, ki so bile ustanovljene v soglasju z navedenim sporazumom o gospodarskem sodelovanju, kakor tudi na podjetja, ki so postala na podlagi sklepov berlinske konference last ZSSR.

Dosežen je bil popoln sporazum o vprašanju nemškega imetja na Madžarskem, kakor tudi glede ostalih vprašanj. Pogajanja so potekala v duhu in ozračju prijateljstva ter vzajemnega razumevanja in so bila končana 9. decembra s podpisom treh protokolov z dostavki in izmenjavo pism o vprašanjih, ki zanimata obe pogodbenici.

Protokole je podpisal v imenu vlade Sovjetske zveze direktor zvezne državne uprave za sovjetsko imetje v tujih državah pri ministrskem svetu ZSSR Merkulov, v imenu madžarske vlade pa minister Miklos Nyaradi.

Poročilo politbiroja KP Francije

Pariz 12. dec. (Tanjug). Po sestanku politbiroja Komunistične partije Francije je bilo izdano poročilo, v katerem se poudarja, da je morala vlada zaradi odločne akcije stavkajočih delavcev popustiti, česar prej ni hotela. Toda vlada ni hotela zamenjati kupne moči od delavcev in nameščenecv in že napoveduje nov porast cen.

Ko tolmači mnenje ogromne množice delavcev — je rečeno v poročilu — politbiro ostro protestira proti nesramnemu nasilju, ki se izvaja nad delavskim razredom. Žigosa kampanjo obrekovanj in laži v tisku in po radiu, v katerih se je skušalo zanikati pravi značaj delavskih stavk ter vnesti razdor in razcepitve v sindikalno organizacijo.

»Politbiro — je rečeno ob koncu poročila — protestira proti stalnim protisovjetskim provokacijam, ki jih zlasti v zadnjem času uprizarja francoska vlada. Politbiro poudarja, da francoski vladajoči krogi odrekajo Franciji pravico do varnosti in reparacij ter priznavajo prvenstvo Nemčiji glede obnove in odstopajo od politike francosko-sovjetskega zavezništva, ki ga smatrajo Francozi za temeljni kamen svoje varnosti.

Porast članov KP Francije

Pariz, 12. dec. (Tanjug). Kljub kampanji reakcionarnega tiska proti Komunistični partiji Francije uživa Partija vedno večjo podporo francoskega naroda. Komunistična partija ni samo najmočnejša stranka v državi, temveč izkazuje tudi največji dotok novih članov. Po podatkih »Humanitéja« je stopilo v Partijo samo v departmaju Seine v zadnjih mesecih nad 19.000 novih članov.

Mila obsodba francoskega fašista

Pariz 12. dec. (Tanjug). Francosko vrhovno sodišče je obsodilo zloglasnega francoskega fašista Daviera Vallacea, bivšega višjegaškega »komisarja za židovska vprašanja« na deset let zapora. Tako milo sodbo je napredna francoska javnost sprejela z največjim ogorčenjem.

Sodniki komunisti so zapustili v znamenje protesta posvetovalnico in niso hoteli biti navzoči pri razglasitvi sodbe, »ki pomeni žalitev, vrženo v obraz vsem rodoljubom«.

Ko komentira sodbo nad tem zločinom, poudarja »Humanité«, da pomeni novo sramoto in novo žalitev, naperjeno proti vsem, ki so žrtvovali svoja življenja v borbi proti nemškemu okupatorju.

Orožje in vojni material za Palestino

Kairo, 12. dec. (United Press). Tednik »Rosa El Jusuf« komentira odmeve sklepa Generalne skupščine OZN o razdelitvi Palestine in prinaša članek, v katerem je rečeno, da vodijo predstavniki velikih tovarn za izdelavo orožja v Evropi in Indiji na vsem Srednjem Vzhodu številna pogajanja tako z Arabci kakor z Židi za pošiljanje pušk, topov, strojnica, streliva in drugega vojnega materiala.

Casopis nadalje piše, da so pričeli predstavniki britanskih tovarn orožja, zgrajenih v Indiji in Pakistanu, pogajanja za pošiljanje orožja s predstavniki jeruzalemskega muftija el Huseinaja ter z znanim arabskim kolovodjo teroristov, Kandžijem.

Britanija hoče ostati v Tripolisu

Kairo, 12. dec. (Tanjug). List »Ihvan al Muslimin« priobčuje poročilo Komiteja za osvoboditev Libije, v katerem pravi, da je zamenjal britansko vojaško upravo v Libiji civilni guverner in da je bilo to storjeno z namenom, da bi lažje izvajali britansko politiko v Libiji in Tripolisu in tako vplivali na mednarodno komisijo, ki pride tja. V poročilu je med drugim rečeno:

Posledica britanske politike v Libiji in Tripolisu je poslabšanje življenjskih pogojev, zlasti gospodarskih in je življenje prebivalstva postalo bedno. Pojavila se je lakota, zaradi bolezni pa je

umrlo 3000 ljudi. Britanska uprava, ki vodi politiko razdora, je prepovedala Libiji uvoz blaga iz Tripolisa. Ljudstvo je zelo nezadovoljno. Toda Britanija hoče ostati v Tripolisu, da bi si zavarovala vojaška oporišča v tem delu sveta.

Imperialistična misija ameriškega generala v Argentini

Buenos Aires, 12. dec. (Tass). Komandant ameriških vojaških sil na področju Karibskega morja general Nittenberger je imel pri kosilu, ki so ga priredili njemu v čast v oficirskem domu v Buenos Airesu govor, v katerem je med drugim rekel, da je prišel sedaj, ko so diplomati končali svoje govore, vrstni red na njihove vojske. List »Lagora« omenja misijo generala Nittenbergerja v Argentini in piše:

»Imperialistični pajek ovija države Latinske Amerike v svojo pajčevino. Obiški tega generala je v zvezi z načrti za obrambo kontinenta, po katerih bodo prišla vojaška sredstva Argentine pod oblast ZDA, nadzorstvo nad industrijo pa v roke ameriške komande.«

List pristavlja, da je namen Nittenbergerjeve misije ustvariti v južnem delu Argentine »meteorološke postaje«, ki bi jih lahko spremenili v pomorska in letalska oporišča ZDA. List pravi nadalje, da se ZDA zanimajo za argentinske vire hrane, da bi lahko z njihovo pomočjo izvedle Marshallov načrt gospodarskega in političnega zasuženja Zapadne Evrope, hkrati pa izzvala novo vojno.

DEMOKRATIČNA ARMADA GRČIJE uspešno odbija monarhofašistične napade

Atene, 12. dec. (Tanjug). Radijska postaja demokratične armade Grčije poroča, da so pričele monarhofašistične sile iz raznih smeri operacije proti demokratični armadi pri planinskem masivu Karada. Vsi napadi monarhofašistov so bili uspešno odbiti na tem sektorju, kakor tudi na sektorjih Obrona in Pikova. Sile demokratične armade so prešle v zadnjih dneh v protinapad ter so prizadevale sovražniku težke izgube.

Tudi monarhofašistični ofenzivi na področju Pogoni—Kalamia v območju Epira in na področju Kajdas v območju spodnje Makedonije—Trakije sta bili odbiti. Sile demokratične armade drže svoje položaje.

Kritičen položaj monarhofašistične vlade zaradi težkih porazov vladnih čet

Atene, 12. dec. (Tanjug). Radijska postaja grške demokratične armade se dotika političnega položaja v Grčiji in težav monarhofašističnih krogov ter ugotavlja, da je kritičen položaj v vrstah monarhofašistov povečan zaradi izostanka uspehov v borbi proti demokratični armadi in zaradi vrste težkih porazov, ki so jih doživeli vladne čete. Kot posledica številnih in težkih porazov vladnih sil so se pojavila resna

NOVI AMERIŠKI VIŠJI OFICIRJI V ATENAH bodo instruirali monarhofašistično vojsko v borbi proti demokratični armadi

Atene 12. decembra. Po vesti Associated Pressa sta ameriški brigadni general Arthur Harper in Truman Thorson s šestimi ameriški polkovniki in enajstimi vojniki prispela v Atene, da bi se priključila borbenim enotam grške vladne vojske, ki operirajo proti grški demokratični armadi.

To vest potrjuje tudi United Press ter dodaja, da je general Harper po prihodu v grško prestolnico izjavil novinarjem, da ima njihova vloga »posvetovalne značaj«. Načrti še niso definitivni do sprejema novih direktiv, je rekel in dodal, da mora prispeti še 60 ameriških oficirjev in 90 vojakov. Govoril je tudi o orož-

HENRY WALLACE OBTOŽIL ZUNANJE MINISTRSTVO ZDA, da prikriva vesti o ameriški zunanji politiki

New York, 12. dec. (Tass). Nekdanji podpredsednik ZDA Henry Wallace je v svojem govoru na banketu, ki ga je organizirala ameriška delavska stranka v Brooklinu, grajal »psihološko vojno fantazmatičnega obsega«, ki jo vodi družba reakcionarjev-monopolistov proti ameriški ljudstvu z namenom ustvariti prepričanje, da grozi ZDA napad od znotraj in od zunaj. Wallace je izjavil, da so »močne ameriške sile« pričele to kampanjo militarizacije že pred koncem vojne. Obtožil je zunanje ministrstvo ZDA, da prikriva vesti o ameriški zunanji politiki in hkrati zahteva milijarde dolarjev za »obrambo zunanje politike, ki se je moralnega stališča ne da braniti«.

Ko je posebno poudaril, da Marshall ni hotel objaviti Wedemayerjevega ekspeza o Kitajski, je Wallace izjavil: »Ljudje, ki skrivajo informacije velikega

Z VSEGA SVETA

PRAGA. — V parlamentarnem odboru za varnost je poverjenik za notranje zadeve Slovaške general Feriencik izjavil, da so v Slovaški aretirali 207 oseb zaradi udeležbe v zroti proti republiki. Vse aretirane so izročili rednim sodiščem. Odbor bo prosil po notranjem ministrstvu predstavnike tujih držav, da bi onemogočili na ozemlju njihovih držav delovanje sovražnikov ČSR. Poleg tega bo zahteval izročitev češkoslovaškim oblastem vseh onih, ki so izvršili zločine proti Češkoslovaški.

DUNAJ. — Tu se je pričel kongres privatnih uradnikov in namestencev Avstrije. Na kongresu so navzoči delegati namestencev iz Anglije, Nizozemske, Švedske, Češkoslovaške, Madžarske, Jugoslavije in predstavniki internacionalne zveze privatnih namestencev. V sindikatu Avstrije je do zdaj članjenih 150.000 namestencev in uradnikov.

DUNAJ. — Po vsej Avstriji so pričeli zamenjati stare šilinge z novimi. Do 150 šilingov se vrši izmenjava al pari, čez to vsoto pa tri stare šilinge za en novi šiling. V zvezi z izmenjavo je narodna banka ustavila vsak promet s strankami. Od 7. decembra je obtoč bankovcev padel za 483 milijonov šilingov. Danes je v obtoku 4.325.700.000 šilingov.

BUDIMPEŠTA. — Na seji parlamenta je bil sprejet sklep, da se desnemu socialisti Peyerju, ki je kot soudeleženec v volninski organizaciji pobegnil iz države, odvzame madžarsko državljanstvo in poslanski mandat.

BUDIMPEŠTA. — Trgovinsko ministrstvo je izdelalo program za zunanjo trgovino za dobo od decembra 1947. do junija 1948. Program predvideva uvoz v vrednosti 1.574.000 forintov in izvoz v vrednosti 1.876 milijonov forintov.

SOFIJA. — Včeraj se je pričel letalski promet med Bukarešto in Sofijo. Promet na tej progi opravljajo letala sovjetsko-rumunske družbe Tara in letala zračnega prometa bolgarske države.

BUKAREŠTA. — Sodišče je izdalo odločbo, po kateri je razveljavljena pogodba med rumunsko državo in švedskim

Vremenska napoved za soboto 13. decembra: Delna pooblačitev, zjutraj mráz.

nesoglasja med liberali in populisti, kar se je nujno pokazalo v pisanju Sofulisevega in Tsaldarisevega tiska. Zaostreite med dvema vladnima strankama se je zlasti povečala zaradi vloge, ki naj jo ima Sofokles Venizelos v ZDA na račun Sofulisa in v škodo populistične stranke. Sofulis poskuša iz vlade odstraniti populistično stranko in se je v tem namenu sestal s šefom ameriške misije za »pomoč« Griswoldom, ki se je istočasno pogajal tudi z liberali in populistmi ter zahteval navodila iz Washingtona.

Hkrati poskušajo atenski politiki prikriti to kritično stanje, brezizhodnost svojega položaja in stalne neuspehe v borbi proti demokratični grški armadi s pripovedkami o dozdnevni tuji intervenciji demokratičnih sosednih držav, zaradi česar zahtevajo od »balkanske komisije«, da na novo prouči njihove ponovljene laži.

Ko poskušajo na vsak način preprečiti propad, ki jim preti, atenski voditelji vedno bolj uvidevajo, da so njihovi poskusi; obvladati odpor grškega ljudstva proti monarhofašistični vladi in angloameriškim okupatorjem zaman. S svojimi silami in z vsemi razpoložljivimi sredstvi prispeva grško ljudstvo k zmagi demokratične armade, ki bo brezpogojno odpravila vsako plačano tvorbo in nagnala nove okupatorje iz Grčije.

ju in ameriškim radijskim sistemom, o katerih uporabi v borbi proti partizanom bodo ameriški vojaški strokovnjaki učili vladno vojsko.

Po drugih poročilih iz Grčije se v grških demokratičnih krogih v zvezi s tem poudarja, da so ZDA, ki so s pomočjo svojih populistično-liberalnih plačancev že popolnoma zaslužile gospodarsko in politično to državo in oborožile vladno vojsko, pristopile sedaj k odkritemu izvajanju vojaških ukrepov svoje ekspanzionistične zunanje politike ter so prezele vodstvo in aktivno udeležbo v operacijah monarhofašistične vojske proti grškemu ljudstvu in njegovi demokratični armadi.

»Novi zakon o narodni varnosti daje militaristom močan in morda odločilen glas v določanju naše politike. Zakon spravlja v sklad zunanjo in notranjo militaristično politiko po okusu generalov in industrijcev — zavezništvo Wall Streeta in vojaštva hoče pripraviati ameriško ljudstvo k temu, da bi se odrekli svoji suvereniteti.«

pomena, ne smejo govoriti o železnih zavesah. Pristaši Marshallovega načrta upajo, da bodo ameriški napredni elementi molče pristali na reakcionarno politiko Marshallovega načrta, ki je maskiran s »človečanskim« programom, medtem pa naši propagatorji za ohranitev »človečanstva« dobavljajo v imenu »svobode« orožje diktatorjem latinske Amerike, grškim monarhistom in kitajskemu fašističnemu diktatorju.

»Novi zakon o narodni varnosti daje militaristom močan in morda odločilen glas v določanju naše politike. Zakon spravlja v sklad zunanjo in notranjo militaristično politiko po okusu generalov in industrijcev — zavezništvo Wall Streeta in vojaštva hoče pripraviati ameriško ljudstvo k temu, da bi se odrekli svoji suvereniteti.«

koncernom vžigalce »Stab« iz l. 1929., ker švedski koncern ni izpolnil svojih obveznosti.

ATENE. — »Elefteria« poroča, da bo šef ameriške misije za »pomoč« Grčije Griswold odpotoval v Turčijo.

KAIRO. — Predstavniki egiptskega zunanjega ministrstva je sporočil, da Egipt odločno zavrača ameriški načrt o izgradnji naftovoda za arabsko nafto preko egiptskega ozemlja.

DAMASK. — »Al Džamahir« poroča o razpustitvi KP Sirije in poudarja, da je ta sklep udaril po sirske demokraciji in napravil uslugo sovražnikom sirskega naroda. V članku je objavljena izjava predstavnika KP Sirije Halida Bektaše, da sta sirske narod in KP združena z egiptskim narodom v borbi proti imperikalizmu ter za neodvisnost in svobodo.

MADRID. — Radijska postaja svobodne Španije objavlja vrsto podatkov o nasilnem odvzemanju hrane prebivalstvu. Komisije za revizicijo žetve odzjemajo prebivalstvu take količine hrane, da je ostalo prebivalstvo popolnoma brez kruha. Ponekod so odvzeli tudi zadnje zaloge koruze. Na ta način odvzeto hrano prodajajo potem na črni borzi.

LONDON. — Kakor poroča londonski radio, je stopilo 1700 delavcev največjega blagovnega skladišča londonske železnice postaje v stavko v znamenje protesta proti slabi hrani. Zaradi njihove stavke so bile ustavljene vse blagovne pošiljke za južno Anglijo.

WASHINGTON. — Ameriški senat je odobril imenovanje Sullivana za ministra mornarice ter Samingtona za ministra letalstva. Senat je tudi odobril imenovanje Hildringa za namestnika predstavnika ZDA pri OZN, Gripera za namestnika ministra za vojsko in Greya za njegovega pomočnika.

NEW YORK. — »Wall-Street Journal« javlja, da bodo dale ZDA ob pričetku prihodnjega leta Japonski posojilo v znesku 200 do 250 milijonov dolarjev. To je prvi korak k novi politiki ZDA do Japonske.

OTTAWA. — Reuter poroča, da je kanadski minister za finance Abbott izjavil v Spodnjem domu, da je ostalo Vel. Britaniji od posojila v znesku 1250 milijonov dolarjev, ki ga je dobila 1946., samo še 817 milijonov dolarjev.

FIZKULTURA

Državno prvenstvo v sabljanju v Ljubljani Na prvenstvu sodeluje 80 tekmovalcev

Ljubljana, 12. dec. Danes se je pričelo v Ljubljani v veliki dvorani na Taboru prvo državno prvenstvo v sabljanju po osvojitvi. Na prvenstvu sodeluje 9 društev, in sicer: Enotnost in Krim iz Ljubljane, Polet iz Maribora, Rudar iz Trbovelj, Mladost in Dinamo iz Zagreba, Spartak iz Subotice, Proleter iz Zrenjanina ter Kvarner z Reke.

Fizikultura v šoli za holničarje

Požrtvovalno in humano delo, ki ga opravljajo holničarji in holničarke pri svojem poklicu zahteva močno voljo, odpornost, tolesno vzdržljivost, gibčnost in elastičnost. Sola, ki vzgaja tak kader se zaveda, da mora med drugim gojenec tudi telesno pripraviti za tako naporno službo. Vodstvo šole skrbi, da pridobijo gojenec in gojenke na vadbenih urah fizikulture vse tiste telesne vrline, — seveda tudi duševne in moralne, ki so za izvrševanje takega poklica neohodno potrebne. Posebej moramo pripomniti to, da na teh urah ne boste videli nikogar, ki ne bi vadil v vadbenem obleku in nikogar, ki bi se kakor koli odtegal telesni vadbi. Sami se zavedajo, da morajo zaradi teškega nočnega dela utrjevati svoje telo in se seveda tudi od časa do časa razvedriti v veseli igri. Saj vemo, da kdor hodi okoli bolniških postelj čemernega obraza, slabo vpliva na svoje okolice in od takega bolnik ne sprejema rad zdravil, niti nasvetov.

Gojenec šole so zaposleni ob večernih urah z učenjem in praktičnim delom, ter zato ne utegnejo vaditi v fizikturnih društvih. Zaradi tega so ustanovili prejšnji mesec svoj fizikturni aktiv in ga priključili fizikturnemu društvu »Enotnost«. Uprava šole se zaveda važnosti fizikulture in je takoj poskrbela potrebne orodje in rekvizite za uspešno vadbo. V učni program je vstavila redne ure, ki jih vodi strokovnjak. Izven teh ur so gojenec in gojenke udeležene vseh množičnih fizikturnih prireditvev, v kolikor jim dopušča delo in učenje. Sola traja le eno leto in zato je treba pridno zasledovati vse učne ure. Kljub temu, pa je tudi za fizikturno udejstvovanje kar lepo preskrbljeno.

V ponedeljkih in ob sredah pred kosilom, v četrtkih zvečer, skupno 5 ur tedensko oživi dvorana pri Sv. Petru, kjer je nameščena šola. Šolske klopi kar hipoma odnesejo gojenec in gojenke v stranske prostore

V. plenarni sestanek FISAJ-a

Včeraj je pričel z delom V. plenarni sestanek FISAJ-a. — Dnevni red je bil naslednji:

1. Poročilo Centralnega odbora Fizikturne zveze Jugoslavije o delu v letu 1947.
2. Koledar Fizikturne zveze Jugoslavije za leto 1948.

Lahkoatletski posvet FZS

V nedeljo 21. decembra ob 9. uri bo na Taboru lahkoatletski posvet FZS. Posveta se naj udeležijo vsi okrajni lahkoatletski poverjeniki, vabljeni pa so tudi referenti društev in aktivov, zlasti tistih, ki imajo močno lahkoatletsko sekcijo.

Okrajni lahkoatletski poverjeniki naj prinesejo s seboj pismena statistična poročila o dosežanih stanju in razvoju lahko atletike v okrajih a predlogi za bodoče delo. V poročilu naj bo tudi opis tekalšč, lahkoatletskih naprav in opreme. V kolikor nam okrajni l.a. poverjeniki še niso dostavili podatkov o lahkoatletskih tekmovalcih v okraju, naj jih tudi prinesejo, ker so nam ti podatki za sestavo kartoteke nujno potrebni.

Zastopniki okrajev, ki morajo pripotovati v Ljubljano zaradi neprimernih železniških zvez več v soboto zvečer, naj to radi prekrbe prenočišč pravočasno javijo. — Lahkoatletski odbor FZS.

Čigorinov spominski šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 12. decembra. Včeraj so bile odigrane na turnirju šahovski slovaških držav v Moskvi prekinjene partije. Rezultati partij so naslednji:

- dr. Trifunović : Pachman 1:0,
Boleslavski : dr. Trifunović 1:0,
Gligorič : Holmov 1:0,
Gligorič : Sokolovski ½:½,
Botvinik : Sokolovski 1:0,
Kotnauer : Holmov ½:½,
Keres : Boleslavski 1:0,
Smislov : Kotnauer 1:0,
Ragozin : Bondarevski 1:0.
Ostale partije pa so bile ponovno prekinjene.
- Današnje X. kolo mednarodnega turnirja pa je prineslo več zanimivih in težkih borb. Jugoslovanskemu prvaku dr. Trifunoviću je uspelo po solidni in pazljivi igri remizirati z velemojstrom Keresom. Velemojster Ragozin pa je z odlično igro premagal jugoslovanskega mojstra Gligoričja. Ostale partije pa so bile prekinjene.
- Tabela turnirja izgleda po X. kolu takole:
- Botvinik 7 in pol (1), Keres 7, Ragozin 6 in pol (1), Boleslavski 5 in pol (2), dr. Trifunović 5 in pol, Kotov, Smislov 5 (2), Gligorič in Pachman 5 (1) itd.

Prvenstvo je otvoril Cvetko Rudolf, predsednik odbora za sabljanje pri FZ Slovenije, ki je v kratkem nagovoru pozdravil vse zastopnike oblasti in otvoril tekmovanje. Po govoru tovariša Cvetka se je pričelo mladinsko prvenstvo na treh borilnih stezah.

Svečani otvoritvi je prisostvovalo okrog 400 gledalcev.

in tako spremenišjo učilnico v telovadnico. Seveda jo prej dobro prezračijo, ker so zavedajo, da je higijena velika pomočnica fizikulturi. Gojenec in gojenke vadijo pod strokovnim vodstvom sistematično. Med drugim tekmujejo za fizikturno značko, se uče zlatih prostih vaj in se pripravljajo za vsa množična tekmovanja. Vsak mesec tekmujejo med seboj in tako so v dneh 10., 12. in 13. novembra t. f. tekmovali v sverko razdelitve v skupine in naslednjih vajah: skok v daljino z mesta in v prosti sestavi. Uspeh te tekme je bil: tovarišice so dosegle od vseh dosegljivih točk skupno 657,03 točke. V prvi skupini je tekmovalo 14 tovarišic, ki so dosegle 198,9 točk; v drugi skupini je prav tako tekmovalo 14 tovarišic, ki so zbrale 192,9 točk; v tretji skupini se je borilo 14 tovarišic za čimboljši uspeh in so dosegle 173,55 točk. Najboljša šibka je bila 4. skupina v kateri je tekmovalo 9 tovarišic, ki je zbrala 91,68 točk. Tovariši pa so dosegli skupno 83,81 točk. Vrstni red pri tovariših je naslednji:

1. Popelar 18,7 točk, 2. Padar 18,5 točk, 3. Herga 18,1 točk, 4. Zvanut 17,55 točk, 5. Kastelic 17,3 točk, 6. Brzlec Jože 18,9 točk, 7. Tamše Kristijan 18,7 točk.

Uspeh te tekme je razmeroma dober. Vedeti moramo, da od teh še nihče ni tekmoval in da je taka tekma za njih začetek tekmovalja v fizikulturi. — Vaditelj fizikulture: Bergant Janez.

OBJAVA
Tečaj za sodnike za umetno drsanje je zaradi tehničnih zaprek odpovedan. — Strokovni odbor za umetno drsanje pri FZS.

OBVESTILA

Važno opozorilo zavarovalcem Državnega zavoda za socialno zavarovanje

Dne 31. 12. 1947. poteče rok za predložitev zahtev:

1. Tistim zavarovalcem, ki zaradi odlaganja izvedbe pokojninskega zavarovanja niso mogli biti pred 1. 9. 1937. obvezno zavarovani za pokojnino in ki lahko za povečanje pravilo iz pokojninskega zavarovanja dokupijo časa prejšnje dejanske zaposlitve po 1. juliju 1925.
2. Zavarovalcem, ki so zaradi brezposelnosti v času od 1. aprila 1941. do 9. maja 1945. zahtevali povračilo premij, vplačanih za pokojninsko zavarovanje nameščenem in ki lahko obnovijo svoje pokojninsko zavarovanje s tem, da vplačajo polovico zneska, ki bi jim v dinarski valuti bivše Jugoslavije pripadal kot povračilo premij ob času prenehanja zavarovanja.
3. Zavarovalcem, ki jim je zaradi spre-

membe službe prenehala obveznost pokojninskega zavarovanja in so jim bile zaradi tega vrnjene njihove premije za pokojninsko zavarovanje in ki lahko obnovijo svoje pokojninsko zavarovanje s tem, da vplačajo znesek premij, ki so jim bile vrnjene.

4. Zavarovalcem, ki želijo zaradi povečanja pravilo iz pokojninskega zavarovanja dokupiti časa solanja po dovršenem 15. letu starosti zaradi dosege specialne ali strokovne sposobnosti.

V zvezi s prejšnjimi pozivi, ki so bili objavljeni, ponovno pozivamo vse te zavarovalce, da svoje zahteve predložijo osebno ali pismeno neposredno pri Filialah v Ljubljani oziroma Mariboru, ali pa pri pristojnih ekspoziturah zavoda do 31. 12. 1947.

Državni zavod za socialno zavarovanje
Filiali v Ljubljani in v Mariboru

Davek na promet proizvodov na obleke in perilo

Glede plačevanja davka na promet proizvodov na obleke in perilo, izdelano po meri iz naročnikovega blaga, se pojavljajo še vedno nejasnosti in je bil ter je postopek še vedno neenoten. Zato je treba točno uporabljati veljavne zakonite predpise.

Od 1. januarja 1947. do 25. marca 1947. je bilo treba plačati poleg 4% davka od odškodnine za izdelavo po meri iz naročnikovega blaga tudi še davek po tar. št. 356 od vrednosti izdelane obleke.

Od 25. marca 1947. dalje ni šteti za konfekcijske obleke in perila, ki so izdelujejo po meri neposredno za potrošnika iz blaga, ki

ga je dal sam potrošnik. Zaradi tega se ne plača na te izdelke davek po tar. št. 356, pripombe k tar. št. 356 prvih sprememb in dopolnitve začasne tarife davka na promet proizvodov temveč so plača le od prejšnje odškodnine 4% davek po tar. št. 13 B — tarife davka na promet proizvodov.

Davčna osnova pa je skupni znesek odškodnine vključno davek po tej tarifi številki. Če pa krojači izdelujejo obleke iz blaga, ki ga dajo sami, morajo plačati davek po tar. št. 356 Stopnja po tej tarifi številki znaša za volnene obleke 25%, za bombažne pa 30% od proizvodne cene. — Iz ministrstva za finance LRS.

DNEVNE VESTI

Dežurne trafike 14. XII. Belak Mihael — Tyrševa 17, Goli Frančiška — Mestni trg 18, Jerman Albina — Blojvelova — škola, Jerina Rudolf — Kopališča, Skapin Ivanka — Miklošičeva 84, Pretnar Heda — Kopitarjeva — škola, Merjasec Franc — Tržaška 48, Dermša Marija — Karlovska 6, Hrovat Marija — Ambrožev trg, Kušar Marija — Vidovanska 1, Rajner Alfonz — Židovska 1.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo v Ljubljani ima od sobote do 12. ure po nedeljski do 8. ure zjutraj dr. Izidor Vinko. Zdravniško dežurno v službo v Mariboru opravlja od sobote 13. XII. opoldne do nedeljski 15. XII. do 8. ure zjutraj dr. Kerke Ladislav, Konjalska ul. 2, tel. 28-34.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo vrši od sobote opoldne do nedeljski do 8. ure zjutraj tov. dr. Lah Franc, Kržišnikova ulica 8.

Dežurna lekarna: Centralna lekarna Trilmostje

Dežurna lekarna: Centralna lekarna Trilmostje

Občni zbor fizikturnega društva »Ptuj«

Fizikturno društvo »Ptuj« je imelo 3. decembra občni zbor, ki je bil nekakšen pregled dosedanjega dela. Občnemu zboru je prisostvoval tudi delegat FZS tov. Osolje Boris.

Po poročilih, ki so jih podali načelniki posameznih sekcij, je spregovoril tudi tov. Osolje, ki je grajal dosedanje vodstvo, ki nosi glavno krivdo, da v Ptuj ni bilo zadostnega zanimanja za telovadbo. Telovadnica je temna in nezakurjena ter brez šip; prav tako pa je tudi orodje zelo obrabljeno. Zatorej naj bo glavna naloga novega vodstva, da poskrbi za dograditev svetlejši in prostornejše telovadnice v Mladiki.

Po govoru tov. Osoljeta so bile sprejete še nekatere obveznosti, ki so za razvoj fizikulture v Ptuj velikega pomena. Jak.

Boks Zagreb : Vojvodina

Zagreb, 12. dec. Včeraj je bil v dvorani Delavskega doma bokserski dvoboj med reprezentanco Zagreba in reprezentanco Vojvodine. Dvoboj je prisostvovalo okoli 2500 gledalcev. Rezultati dvoboja pa so bili naslednji:

Mušja kategorija: Matica (V) : Novak (Z) 2:0; peresna: Čigir (Z) : Tot (V) neodločeno; perolahka: Jakopović (Z) : Gratič (V) K. O.; lahka: Veizer (Z) : Pocoman (V) neodločeno; welter: Hrbič (Z) : Seudi (V) K. O.; srednja: Barkevič (Z) : Stanislavljivič II. (V) K. O.; poltežka: Milič (Z) : Stanislavljivič I. (V) neodločeno. V teški kategoriji je dobila Vojvodina obe točki brez borbe.

Organizacija tekmovalja je bila dobra.

Nagradni turnir v odbojki je preložen

Nagradni turnir v odbojki, ki bi se moral vršiti dne 20. in 21. decembra je zaradi tehničnih ovir preložen. — MFO, odbor za športne igre.

Komite za fizikulturo in šport pri ministrskem svetu ZSSR je bil obveščen, da je bila Sovjetska zveza sprejeta v Mednarodno lahkoatletsko federacijo.

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročninskega odd.: 36-85 Slav. ček rač. 60 4045 22

PRESKRBA

DELITEV MESA
MLO — oddelek za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike, da prejmejo danes 13. dec. od 14—18 ure in jutri 14. dec. od 7—12 ure sveže meso na odrezke živinskih nakaznic za mesec december in sicer: TD I in III, odrezek št. 102, 300 gramov govejega mesa.
SD I in III, odrezek št. 202, 150 gramov govejega mesa.
LD I in III, odrezek št. 302, 150 gramov govejega mesa.
Naj I in III, odrezek št. 402, 100 gramov govejega mesa.
Naj I in III, odrezek št. 402, 100 gramov govejega mesa.
OM I in III, odrezek 602, 100 gramov govejega mesa.
Opozorjamo mesarje, da smejo prodajati meso samo na živilske nakaznice mesta Ljubljane, katerih odrezki za meso so prežigosani ali pa imajo poleg številke tudi črko L.
Cena za goveje meso je din 35,50 za 1 kg.
Poslovilna mestna klavnice in mesarji prevzamejo meso danes 13. decembra na mestni klavnici ob 9. uri.
Odrezke za obračuni je predložiti najkasneje 18. decembra t. l.

DELITEV POMARANČ
Obveščamo potrošnike, da prejmejo dojenčki po 1 kg pomaranč na nakaznice za mleko Skupina 1, leto Okt.—Dec. na odrezek št. 13 M.
Pomaranče se bodo delile samo od sobote 13. decembra v obliki tort, 18. decembra v vseh poslovalnicah trg. podj. MLO »Prohramat«.
Cena za pomaranče je 92 din za 1 kg.

OPOMORILO OLO
IN MALOPRODAJALCEM
Dodatne živilske nakaznice TD-a, TD-b, SD-f za mesec december imajo nekatere obroke prehrane napačno tiskane, zato opozorjamo vse OLO-je in maloprodajalce in mesarje:

1. da mesa na te živilske nakaznice ne delijo.
2. da se na živilske nakaznice SD- ne deli testenin.
3. da prejmejo upravičenci na živilske nakaznice TD-a za mesec december še:
a) na odrezek TD-a 137, 300 gramov maščobe.
b) na odrezek TD-a 135, 200 gramov sladkornika.
c) na odrezek TD-a 135, 50 gramov kave.

IZDAJANJE POTROŠNIŠKIH POTRDI
Ministrstvo za trgovino in preskrbo je založilo enoten obrazec »Potrošniški potrdil«, katere bodo imeli na zalogi krajevni ljudski odbori. Vsi okrajni in mestni ljudski odbori bodo prejeli potrdila tekom današnjega dne (13. t. m.) in so jih dolžni takoj dostaviti KLO-jem oz. RLO najkasneje do 14. t. m. zvečer.

Vsa podjetja in ustanove opozorjamo, da morajo izpolniti obrazce po danih točkah in jih takoj izdati svojim izkušencem. Potrošniška potrdila morajo biti brezplačno do 18. XII. 1947. izpolnjena in predložena KLO-jem oz. RLO.
Na dani rok posebej opozorjamo, ker sicer upravičenci nakaznic ne bodo pravočasno prejeli. — Iz pisarne MTP.

MALI OGLASI

4 NOVE AVTOGUME z zračnicami 16x6 ali 16x5,50 takoj kupim. Ponudbe aa p. p. 78. Kranj. 555
3 AVTOGUME 18x5,50 zamenjam za 3 kom. 16x5,50 ali 6.00. Ponudbe na podružnico S. P. Kranj. 554
UKRAJENKA mi je bila osebna, OF, oblačila nakaznica, na ime Becele Jože, Ratož št. 13, ter izkaznica od kolega na ime Gašnik Franc Novo mesto. Proglasim jih za neveljavne Becele Jože, Ratož. 90
PROGLASAM za neveljavno zadržno članstvo izkaznico št. 3223 na ime Trobiš Alojz, Celje — Ozka 1. 817
PROGLASAM za neveljavno članstvo izkaznico št. 2938 na ime Vrbovšek Jože, Sv. Tomaž — Šmarje pri Jelsah. 816
PROGLASAM za neveljavno OF in osebno izkaznico na ime Bernik Erna, roj. 4. I. 1905., stanujoča Kurirski 3. Slovenski Javornik. 173
PREKLICUJEM izgubljen evid. št. tovornega avtomobila S 3804 last Okrožno upr. DAPPS-a, Celje. 812
PREKLICUJEM osebno, planinsko, šofersko izkaznico, OF legitimacijo na ime Videncik Avgust, Celje, Dečkova 22 in prometno knjižico št. 637, avtomobila znamke Ford BB kiper 25420990 S 8819. 311
PREKLICUJEM izkaznico za kolo na ime Bevo Angela rojena 28. 12. 1909. stanujoča Jesenice, Delavska 7. 172
STANOVANJE, lepo, dvosobno, kabinet v Celju zamenjam za manjšo v Ljubljani v centru. Ponudbe SP pod »Kemike«. 814
RAZVELJAVLJAM izgubljen osebno izkaznico na ime Verbiš Vinko, Celje, Tomšičev trg 6. 815
PREKLICUJEM veljavnost industrijskih točk na ime Sadnik Marija IG 13707, Prosen Ivanka IR 17371, ter kolešno izkaznico na ime Prosen Marija, stan. Arčaga 32, Cerklje. 689
PREKLICUJEM veljavnost živilske nakaznice TD, SD, 2 LD na ime Gabriel, Roza, Ljudmila, Frančiška Meda stan. Strahin 76. 590
PREKLICUJEM veljavnost OF izkaznice na ime Valjavec Anica, roj. 24. 7. 1924., stan. Kovor 35. Trzin. 591
POZIVAM TOVARISA, ki je 9. 12. ob 17.30 vzel kolo zelene barve izpred trgovine Majnik, Kranj, da ga vrne v izloži posledice, ker je dobro poznan na naslov: Sovdat Klanc 100. Kranj. 588
VINOGRAĐNIŠKO POSESTVO v okolici Ptujia prodam. Naslov v podružnici lista v Mariboru. 555

GLEDALISCE

SLOVENSKA NARODNA GLEDALISCA
Drama — Ljubljana
Sobota, 13. ob 20: Kranjec: »Pot do zločina«. Red B.
Nedelja, 14. ob 15: Nušič: »Gospa ministrica«. Izven. Ob 19.30: Žižek: »Miklova Zala«. Poslovilna predstava ob 45 letnici umetniškega delovanja Polonice Juvanove. Izven. (Predstava bo v Operi).

Ker so vstopnice za jubilejno predstavo Polonice Juvanove že razprodane in le še velike povpraševanje po njih, je tov. Polonica Juvanova obljubila, da bo nastopila še v nekaj predstavah »Miklova Zala«. Na to posebej opozarjamo zainteresirane izven Ljubljane, ki si niso pravočasno rezervirali sedežev.

Opera — Ljubljana
Sobota, 13. ob 19.30: A. P. Borodin: »Knez Igor«. Zaključna predstava za LSM (Univerza).
Nedelja, 14. ob 14.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Izven. Ob 19.30: »Miklova Zala«. Poslovilna predstava ob 45 letnici umetniškega delovanja Polonice Juvanove. Izven. (Dramska predstava).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Sobota 13. dec. ob 20: B. Nušič: »Gospa ministrica«. Poslovilna predstava Metke Burcarjeve.
Nedelja 14. dec. ob 15: Fr. Roš: »Mokrololci«. Popoldanska predstava. Zdrnjilj. Ob 20: B. Nušič: »Gospa ministrica«. Zdrnjilj.

V Sentjakobskem gledališču bo danes zvečer ob 20. poslovalna predstava Metke Burcarjeve v Nušičevi veselejši »Gospa ministrica«, ki jo bodo ponovili še v nedeljo 14. ob 20. V nedeljo 14. popoldne ob 15. pa bo zadnja predstava Rošove komedije »Mokrololci«. Predprodaja vstopnic in trgovini Edo, Prešernova ul. 48.

V CELJU
Sobota 13. dec. ob 10: Ivan Cankar: »Za narodov blagor«. Zaključna predstava za I. in II. dr. gimnazijo ter za dr. gospodarsko šolo s predavanjem ravnatelja Tineta Orla Režiser. Pred. Gradnik. Treb. Ob 19.30: Ivan Cankar: »Talec«. Režiser Jože Tomazič. Celjčič.

V TRBOVLJAH
Sobota 13. dec. ob 19.30: Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovci«. Premiera. Otvoritvena predstava.

V KRANJU
Nedelja, 14. dec. ob 17: Kreft: »Celjski grofje«. Izven (Zdrnjilj).

Naznanjamo vsem tovarišem in tovarišicam žalostno vest, da se je 11. t. m. v Trbovljah smrtno ponesrečil naš dobi, zvesti tovariš

FRANC PEPELNAK

sekretar aktiva SKOJ-a na Dolu pri Hrastniku

Dobrega tovariša, ki se je trudil in pokazal dobre uspehe v vodstvu mladinske organizacije, bomo ohranili v trajnem spominu!
Pogreb tov. Franca bo 13. t. m. ob štirih popoldne na dolsko pokopališče.

Trbovlje, 11. decembra 1947.

Okrajni komitet SKOJ-a Trbovlje

V borbi za pravico in svobodo je dne 26. novembra 1942 v 20. letu svoje starosti podlegel ustaškemu terorju v Zagrebu

Anton Kežman

študent tehnike

Prevoz in pogreb plemenitega in nepozabnega rodoljuba bo v nedeljo 14. t. m. ob pol 10. uri izpred kolodvora v Dobovi na domače pokopališče.

Dobova, 12. decembra 1947.

Z zmago okrepljene obitelji: Kežman, Kende, Merslavič.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

6.00 Budnica jutranja telovadba — 6.10 Poročila, objava sporeda in vremenska napoved — 6.30 Jutranji koncert — 7.00 Radijski koledar iz današnjih časopisov. Objave — 7.15 Krizem po Balkanu — 7.30 Napoved časa in poročila — 7.45 Lahka glasba — 8.00—8.30 Solska ura — 12.30 Napoved časa in poročila — 12.45 Zabavna glasba, mali ogledi in objave — 13.00 Turina: Trio za violino, violončelo in klavir. Izvajajo Uroš Prevorsek, Noreo Gasparini in L. M. Škerjanc — 13.30 Igra zabavni orkester Radio Ljubljana — 14.00 V borbi za plan — 14.10 Narodne in partizanske pesmi jugoslovanskih narodov — 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega sporeda — 14.45 Igra saksoponist Srečko Dražil, pri klavirju Samo Hubad — 15.00—15.30 Solska ura — 18.00 Predavanje — 18.15 Ponovitev glasbenih ugank št. 3 in 4 — 19.00 Oddaja za Jugoslovane v taboriščih za razseljene osebe v Avstriji — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.45 Zabavna glasba mali ogledi in objave — 20.00 Pogovori s poslušalci — 20.10 Slovenska glasba — 20.30 Pojo Fantije na vasi — 21.00 Krizem po svetu v besedi in glasu — 22.00 Prenos vesti zveze postaje Beograd — 22.15 Pisana glasba do konca oddaje.

KINO

LJUBLJANA, UNION: Sovjetski film »Prva poselnika« tednik Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

MOSKVA: Sovjetski film »V imenu življenja«, tednik Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

SLOGA: Francoski film »Dogodek ob obali«, tednik Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

KODELJEVO: Češki film »Nadljudje«, tednik Predstave ob 19.30.

SISKA: Sovjetski film »Beli valček«, tednik Predstavi ob 18.20.

MARIBOR, ESPLANADE: Sovjetski film »Na meji«, tednik.

GRAJSKI: Sovjetski film »Mojsi scene«, tednik.

METROPOL: Sovjetski film »Srednji napadalec«, tednik.

DOM: Sovjetski film »Morski jastreb«, tednik.

KRANJ, MESTNI: Francoski film »Gospod Hektor«, tednik.

Sindikalna podružnica št. 49 pri Drž. trg. podjetju »Tkanina« v Ljubljani sporoča vsem članom, da nas je nepričakovano zapustil naš dobi tovariš in zvesti sodelavec, glavni računovodja Drž. trg. podjetja »Tkanina«, tovariš

IVAN LOZEJ

Vzornega člana in globoko zavednega tovariša ohranimo v trajnem spominu.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo 14. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Nikolaja.

Ljubljana, 12. decembra 1947.

Sindikalna podružnica št. 49 pri Drž. trg. podjetju »Tkanina« v Ljubljani.

Ravnateljstvo Drž. trg. podjetja »Tkanina« v Ljubljani javlja žalostno vest, da je ponoči od četrtka na petek, 12. t. m., nenadoma preminul naš neustrašivi sodelavec, glavni računovodja, tovariš

IVAN LOZEJ

Vse svoje velike strokovne zmožnosti je daljšo dobo vlagal v dobro podjetja in proevit ter napredek našega narodnega gospodarstva, katerega pozitivni uspehi so mu bili vedno vodilo ter plačilo za vlozeni trud.

Z neumornim delom je stal na braniku izpopolnjevanja naše nove domovine do zadnjega diha, zato ga bomo obdržali kot svetel vzor človeka-delavca v trajnem spominu.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo 14. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Nikolaja.

Ljubljana, 12. decembra 1947.

Ravnateljstvo Drž. trg. podjetja »Tkanina« — Ljubljana.

Izid žrebanja srečk Drž. razredne loterije

na dan 9. decembra t. l.

Po 1000 din so zadele: 245, 2111, 4589, 8268, 118, 9121, 12015, 17448, 18904, 18604, 19135, 21823, 22826, 25151, 277, 26040, 773, 27206, 28538, 34006, 34801, 39892, 356, 42663, 562, 44445, 45558, 51833, 53929, 55802, 59138, 62907, 63021, 67775, 73885, 648, 74383.

Po 2000 din so zadele: 6526, 9118, 11233, 15564, 16255, 18536, 23405, 322, 001, 31844, 34648, 37344, 39700, 40247, 43161, 44448, 53866, 60247, 67852, 71137, 72183.

Po 4000 din so zadele: 8501, 17438, 26162, 28733, 29499, 42896, 46341, 53880, 66618, 72636.

Po 5000 din so zadele: 6250, 9040, 15999, 18763, 40510, 47615, 52088, 65652, 71377.

Po 6000 din so zadele: 759, 20486, 31576, 69687.

Po 8000 din so zadele: 34112, 36556.

Po 10.000 din in več (vsota v oklepaju): 3935 (12.000), 5031 (12.000), 13.148 (10.000), 21512 (12.000), 24096 (16.000), 25824 (10.000), 29502 (12.000), 31138 (10.000), 43147 (12.000), 53611 (10.000), 61271 (16.000), 62023 (25.000), 64379 (40.000), 71270 (30.000), 72617 (10.000), 74397 (12.000).

Vse cenjene igralce obveščamo, da bomo priobčili samo večje dobitke, ostale dobitke si lahko ogledate v beograjski »Borbi«. Vsakega posameznika bomo obveščali o vsakem dobitku po pošti.

Srečke še vedno lahko kupite v Kolekturi, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5, in pri naših zastopnikih — maloprodajalcih tobaka.

Premiji po 600.000 in 300.000 din bosta izrečeni zadnji dan žrebanja 29. decembra t. l. V tem razredu bo izrečena 31.000 srečk. Pohižite, sreča vas išče!

PRIJAVLJANJE ZA NACRTNO PREVAŽANJE PO MORJU V MESECU JANUARJU 1948

Pozivamo vse civilne in vojaške ustanove, podjetja in posameznike, da zavežijo načrtnega prevoza po morju prijavijo svoje tovore za mesec januar 1948 do 18. decembra letos.

Za prevoz in razvoz blaga vzdolž naše obale na Jadranu: Jadranski pomorski agenciji, Rijeka Obala Jugoslovanske mornarice 8 — tel 50

Za vse prevoze v tujino: Jugoslovanski pomorski agenciji, Beograd, Knez Mihajlova ulica 31 — tel 20 753

Prijave morajo biti popolne, jasne in predpisane taksirane po zakonu o taksah ter vsebovati te-le podatke:

1. Naziv in naslov pošiljatelja.
2. Vrsto tovorov.
3. Količino tovorov.
4. Luko vkrcanja.
5. Luko izkrcanja.
6. Naziv in naslov prejemnika.
7. Datum kdaj je tovor na razpolago za vkrcanje.
8. Ali je treba vso količino prepeljati naenkrat ali v več partijah.
9. Pri izvozu je treba navesti, odkod prihaja blago v luk vkrcanja.
10. Pri uvozu blaga je treba navesti, kam gre blago po izkrcanju in ime vkrcatelja v luk vkrcanja.

Opomba: Navedite podatke glede tovara, n. pr. način pakiranja, količina je kubična prostornina enotonske teže, pri kosovnem blagu navedite točno težo in število komadov nad enotonsko težo, ali je tovor nevaren, pokvarljiv, njegov obseg in vse ostalo, kar je potrebno za varnost prevoza blaga.

Interesne opozarjamo, da se točno držijo gornjih navodil in roka ter navedejo točen datum, kdaj jim je ladijski prostor potreben, kajti v nasprotnem primeru prijave ne bodo sprejete v prevozni načrt za mesec januar 1948.

Stranke ne bomo posamič obveščali, ali je njihov tovor sprejet v prevozni načrt, ampak naj se same interesirajo v začetku januarja 1948 pri agenciji, kjer so vložile prijavo za prevoz.

Tovorne prevoze, ki so bili prijavljeni za mesec december, a niso bili izpolnjeni iz kakršnegakoli razloga v dotičnem mesecu, je treba ponovno prijaviti za naknadni prevoz v sledečem mesecu.

Stranke poleg tega opozorjamo, da bodo nosile vse posledice, v kolikor ne bodo imele tovara, ki je bil prijavljen v transportnem načrtu, na razpolago.

Ministrstvo pomorstva FLRJ
GENERALNA DIREKCIJA TRGOVSKE MORNARICE
Rijeka

»JADRAN-FILM« ZAGREB

poziva vse, ki imajo terjatve do ekipe našega umetniškega filma

»ŽIVELO BO TO LJUDSTVO«

da do 20. decembra letos prijavijo vse svoje terjatve s priloženimi dokazili pismeno na naslov:

»Jadran-film«, podjetje za proizvodnjo filmov, Zagreb, Jordanovac 108.

Po tem roku ne bomo priznali nobenih terjatev, kajti s tem dnevom preneha omenjena ekipa obstojati.

31 tisoč dobitkov in dve premiji po 600.000 in 300.000 din v skupnem znesku 25.951.200 din

bo izrečanih v III. razredu 7. kola srečk Državne razredne loterije FLRJ.

Žrebanje bo 5., 6., 9., 10., 12., 13., 17., 20., 23., 24., 27. in 29. decembra letos v poslopju Državne razredne loterije, Beograd, Vase Čarapića 20.

Žrebanje se začne vsak dan ob 8 zjutraj, a 29. dec. tudi popoldne ob 15.

ZA ČASA ŽREBANJA JE VSTOP PROST.

Srečke lahko kupujete ali zamenjujete ves čas žrebanja.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA FLRJ.

Sinkovec:

Po svobodni Makedoniji

(Zapiski s potovanja)

(Nadaljevanje.)

Na dvorišču bazilike je sarkofag narodnega junaka Goce Delčeva, ki so ga pripeljali lani v Skopje.

Pri sv. Spasu sem opazil še nekaj drugega. Na večini nagrobnih plošč okrog bazilike so napisali zbrisali. Zbrisati je dal napise v makedonski biški skopljanski metropolit, ki je bil v vni službi velikosrbskih šovinistov in je hotel napraviti vsaj videz, da je tukaj Južna Srbija. — Temu metropolitu, ki je sedaj v Beogradu, makedonsko ljudstvo kljub njegovi želji ne dovoli, da bi se vrnil v Skopje. Tako Makedonija še sedaj nima metropolita.

Ljudska skupščina Makedonije je proglasila za kulturni spomenik tudi Kuršumlihan, kjer so se nekoč ustajali trgovci iz Soluna in Dubrovnika ter prodajali svoje blago. Poleg velikih skladišč v dvonadstropni zgradbi so bili tudi hlevi za konje Turki so hani v novejši dobi uporabili za ječe. V pritličju, kjer so bili prostori brez vsake svetlobe in so jetniki kom ob najhujšem mrazu dali na sredo le nekoliko tlečega ognja, so zapirali politične jetnike, obsojene do trideset let ječe. V njih je bilo običajno po šest sto jetnikov, med njimi je bil nekoč tudi Goce Delčev in mnogi drugi borci za svobodo Makedonije. V prvem nadstropju pa so bili jetniki, obsojeni na ječo do petih let. Med vojno je bil Kuršumlihan požgan, svinčena streha se je raztopila.

Sedaj ga restvirajo in preurejajo v muzej. Sedaj nameščajo v njem stare posode in orodja iz rimskih časov, rimske nagrobne spomenike, kipe in plošče iz okolice Bitolja, Djevdeltje in Peči, grške nagrobne plošče iz Prilepa in Velesa, freske iz Kičeva, Novave itd.

V Skoplju si je med drugim vredno ogledati tudi velik vodovodni viadukt, ki so ga zgradili Rimljani v V. stoletju. Še danes priteka po njem voda za mesto. Precej prebiva v makedonski prestolnici ciganov. Da bi videli njihovo življenje, sem jih obiskal v njihovem naselju nad turškim delom mesta, severno od trdnjave. Hiše so majhne, zidane iz blata, zunaj so večinoma pobarvane z modro barvo, tako da se že s tem loči cigansko naselje od drugih. Hiše imajo en ali dva stanovanjska prostora. Ognjišče je največkrat pred hišo pod podaljškom strehe, dvorišče pa je obdano z nizkim zidom.

Bil sem pri več družinah. Ko sem jim povedal, da sem iz Slovenije, so iz prve nezaupljivosti postali zgovorni. — Pokazali so mi svoja stanovanja, ki so preprosto opremljena, toda čista. Za nas, ki smo imeli doslej o ciganih še staro mnenje, je bilo to precejšnje presenečenje. Pripovedovali so, da jih večina dela, da med njimi ni potoptuhov. Mnogi so čistili čevlje in nosači. — Teh res precej opaziš v mestu. Nosači prenašajo včasih neverjetno težke tovore. Med dru-

gim sem videl, da je nosač naenkrat nosil na hrstu kar šest velikih miz. — Precej cigánov dela na gradiliščih in v tobačni tovarni. Nekateri, zlasti mlajši, pa že komaj pričakujejo, da bodo šli delat v nove ekopljanske tovarne.

Med govorom s staro zgovorno ciganko, ki je pred hišo kuhala kavo, je pri-

Hišica v ciganskem naselju. V nekaj letih teh majhnih in temnih hiš ne bo več. Cigani se bodo preselili v nove velike zgradbe.

stopila tudi šestnajstletna ciganka Barija Murtezanova, ki je bila v tobačni tovarni proglašena za udarnico. Pokazala mi je udarniško knjižico.

Zelo se cigani zanimajo za fizikulturo, hodijo v analifabetske tečaje ter mnogi pridno sodelujejo v kulturno-umetniškem društvu »Bratstvo in enotnost«, v katerem so združeni Makedonci, Cigani, Šip-

tari in Turki. Ciganska folklorna grupa je na festivalu v Bitolju bila ena najboljših. Zanimivo je tudi to, da ciganke, ki so večinoma muslimanke, sploh ne nosijo feredž, pač pa imajo dimije.

V nekaj letih bo zginito tudi cigansko naselje, majhnih, temnih hišic ne bo več. Cigani se bodo preselili v nove, svetle in zdrave hiše, ki bodo s pomočjo članov Ljudske fronte zgrajene nad sedanjim turškim delom mesta.

Prav v času, ko sem potoval po Makedoniji, so turški listi, za njimi pa tudi zapadni reakcionarji, trobili v svet o preganjanju Turkov in drugih muslimanov v Jugoslaviji. Pa sem si ogledal, kako to preganjanje izgleda.

Bil sem v mnogih mošejah, vse so bile prapre, muzejini so vsak dan štirikrat alični z visokih minaretov »Alah-il-Alah«. Ob obveznih molitvah pa so bili v mošejah skoraj same hodže, dočim je bilo prav malo vernikov. Toda ne zaradi kakega preganjanja, marveč zaradi tega, ker so ljudje uvideli, da ne morejo uprav